

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an . . . 14— „
 Pe 3 luni . . . 7— „
 Pe o lună . . . 2-40 „
 Numărul popular:
 Pe un an . . . 4— Cor.
 Pe jumătate an . . . 2— „
 Pentru România și
 America . . . 10— franci.
 Numărul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe an
 40 franci.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Batthyányi Nrul 2.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 filerl.
 Manuscriptele nu se in-
 napoiază.
 Telefon pentru oraș, co-
 mitat și interurban Nr. 730.

Protest

Suntem frapați de atitudinea temerară a organului rebel, care cearcă lipsit de orice considerațiuni și scrupule să reducă proporțiile marilor adunări populare aranjate în curând de către Comitetul partidului național, vrând să introducă în opinia publică părerea, că aceste adunări sunt înscenate pentru discreditarea și nimicirea lui.

Incercând astfel „Tribuna“ să producă nenumărate dificultăți cu scopul de a stângeni campania pornită din cea mai profundă înțelegere a necesităților naționale prin eluizarea sufragiului universal, egal, secret și pe comune, suntem siliți să ridicăm protest energic împotriva temerității fără margini, cu care atențază în modul acesta indirect, nu numai la însuș programul partidului național al cărui aderent neclintit pretinde a fi, dar subminează existența poporului românesc ca factor politic.

Atacurile nesăbuite ce le-a dat acest organ de un cârd de vreme împotriva celor mai distinși, mai activi și mai chemați reprezentanți ai poporului românesc, încetul cu încetul a trecut în o inversunată campanie de distrugere a întregului partid. Iar acum a ajuns la acel punct, unde o asemenea echivocitate nefastă și distructivă a orice acțiune, ne impune impetuos, să le strigăm îndemnați de adevărată iubire de neam: *Opriti-vă!*

Măreața adunare dela Lugoj, unde din 200 comune de pe întreg teritoriul locuit de Români, s'a adunat floarea Românilor să-și împreuneze glasul de prote-

stare categorică împotriva stăpânirii, ce ne nedreptățește și tot mereu cearcă a ne stîngheri, această adunare, a cărei importanță adevărată numai acela o înțelege, care a fost de față, care a cetit de pe fața arsă de soare a țaranilor însuflețirea și rezoluțiunea lor, — în coloanele „Tribunei“ e bagatelizată cu maliție puerilă, lipsită de orice sentiment mai select de către un băiețandru neisprăvit, care în lipsă de înțelegere a intereselor superioare naționale, cearcă să o reducă la proporțiile unei adunări înscenate împotriva ziarului rebel, al cărui năimit este.

Cu vădită tendință de a compromite orice acțiune de ordin superior al comitetului național, oratorii acelei adunări înălțătoare sunt arătați ca niște oameni răpiți de patimi, cari trec peste orice îndatoriri impuse de greutatea zilelor în cari trăim, numai să exploateze orice prilej pentru slăbirea temelilor destul de șubrede ale acestui ziar „independent“. Denotă o doză mare de cinism revoltător și închipuire condamabilă, a presupune o lume întregă de oameni cu preocupări superioare, capabili de a turbura armonia și solidaritatea campaniei pornită pentru câștigarea celui mai fierbinte dorit drept al sufragiului universal, cu ventilarea lipsei de rușine și de orice înțelegere reală a situațiunei dificile, în care tînjim astăzi, a unui organ de informațiune rătăcit și mult prea neînsemnat în fața problemei de ordin existențial, care așteaptă o rezolvire grabnică.

Temeritatea aceasta fără seamăn ne face să luăm înc'odată condeiul, indignați în adâncul sufletului nostru de felul per-

vers cum înțelege un organ, zis: național, a-și împlini chemarea.

Protestăm cu toată puterea împotriva tendințelor josnice de a împiedeca cu orice mijloace acțiunea energică pornită de către conducătorii adevărați ai poporului pentru izbândirea reformei dreptului electoral așezat pe cele mai democratice temelii, stigmatizând înc'odată această atitudine nefastă și trădătoare a adevăratelor interese românești.

Iar pentru a dovedi palpabil sfruntatul neadevăr lansat în faimosul raport al „Tribunei“ despre adunarea din Lugoj dăm pe rând vorbirile în întregime, după notițe stenografice, ca să se convingă publicul cetitor și întregă opinia publică nepărtinitoare pe deoparte *cum înțelege rătăcitul organ „național“ de la Arad a-și împlini rostul pretins național, pe de altă parte cum o fac aceasta membrii binemeritați, dar atât de des și de ilustrat gratificați cu cele mai injurioase și deonestătoare epitețe de bipezi și patrupezi din partea aceluiaș organ de publicitate.* Căci accentuarea solidarității naționale în adunarea de la Lugoj a fost o *necesitate vitală* în situația de astăzi, — dar ne așteaptă marea campanie pentru sufragiul universal, ce suntem datori s'o ducem deplin disciplinați în cea mai desăvârșită solidaritate într'un gând, cu forțe unite.

Protestul nostru pornit din cea mai nobilă dragoste de neam împotriva noilor încercări de discreditare, să se răsfrângă deci din munții îndepărtați peste întreg teritoriul locuit de Români. Ecoul lui să străbată pretutindenea până în cele mai ascunse cătune, unde este o scânteie de

Incoronarea lui George V

Marile serbări din Anglia — Ceremonialul încoronării — Cât vor costa serbările — Istoria reinviată — Scumpetea în Londra — O fereastră 2000 de franci — Nobilii se ceartă pentru privilegii

La 22 Iunie are loc în Londra, cu tot fastul tradițional, ceremonia încoronării M. Sale britanice, Gheorghe al V-lea. S'au făcut pregătiri neînchipuit de mari. Lumea din toate părțile pământului, aleargă la aceste serbări, cari vor întrece în măreție și imensitate pe toate celelalte serbări similare. Niciodată încoronarea unui rege englez nu va fi atras la Londra o afluență atât de enormă și nu va fi provocat în imperiul întreg o emoție atât de adâncă. Cauza interesului deosebit ce-l au aceste serbări este că, de astădată, în diferitele faze ale ceremonialului, va retrăi trecutul întreg al mării Britanii.

Iată câteva trăsături generale ale acestui simbolism, care dovedește legătura dintre poporul englez și istoria lui și solidaritatea pe care chiar cei mai „moderni“ din oamenii de stat englezi înțeleg s'o păstreze față de tradiție și trecut.

Sub cupolele Westminsterului.

Noul rege va asista la ceremonia religioasă în vechea mănăstire Westminster, sanctuarul cel mai venerat din Anglia întreagă, mormântul re-

gilor săi și panteonul gloriilor sale naționale. Înainte de a lua loc pe tronul său ridicat în mijlocul unei esrade, numită destul de ciudat „teatru“, regele se va așeza în fața altarului pe un scaun care este catedra Sf. Eduard, o mobilă tare de stejar masiv, în formă de stal sprijinit pe patru picioare de leu, care a slujit la încoronarea tuturor regilor Angliei din veacul al XIII-lea până azi. Aceasta catedră, — care închide în scaunul ei legendara „piatră a soartei“, ce altădată a fost proprietatea regilor Irlandei și Scoției — însemnează îndepărtata vechime a monarhiei engleze și legitimitatea regilor săi.

După aceea, suveranul este îmbrăcat în odăjdii sacerdotale, de oarece dela Heric al VIII-lea el este șeful religios al bisericii anglicane. Mantua somptuoasă în patru colțuri tăiată — *pallium* — pe care superiorul mănăstirei o așează pe umeri și care este țesută numai din aurul cel mai fin și mărginită de vulturi și foi de crin, arată că și unsul lui Dumnezeu este sortit să domnească peste cele patru unghiuri ale lumii, supuse puterii dumnezeiești.

Prețul celui mai ieftin *pallium* variază între 300.000 și 500.000 franci. Privilegiul de a țese pânza de aur din care se face această bogată mantie îl au de două sute de ani hughenoții francezi cari, fiind izgoniți din patria lor prin revocarea edictului dela Nantes, au transportat în micul orașel Braintree meșteșugul lor de țesători. După dorința lui Eduard al VII-lea în *pallium*-ul executat pentru încoronarea sa nu au intrat

decât materii prime de origine bătrână, iar firul de aur a fost fabricat din metal scos din minele Australiei.

Gheorghe V va întrebuița *pallium*-ul străbunicului său Gheorghe IV, care a domnit dela 1820—1830. Acest *pallium*, care a costat fabuloasa sumă de un milion, după ce s'a sfârșit ceremonialul încoronării, în loc să fie depus la muzeul Turnului din Londra, a fost vândut, printr'o greșală neexplicată, pe suma ridiculă de 1375 lei, și cumpărat de d-na Taussand, proprietărea faimosului muzeu de ceară. Ce s'a întâmplat în urmă cu această bogată mantie regească nu se cunoaște. Se știe numai că, acum de curând, un particular care o avea, a dăruit-o regelui Gheorghe V.

Aceeaș semnificare de stăpânire mondială trebuie să se atribuie și Globului, pe care regele, după ce l-a primit dela Primat, îl ține în mână dreaptă. Perechea de mănuși de purpură, brodate cu aur, ce se prezintă Regelui, însemnează că el va ști să desfidă pe orice vrăjmaș ce ar amenința Anglia. După aceea, i-se dă sabia justiției temporale, ambele ascuțite și cu tăiș bun, sabia justiției spirituale cu vârful tocit, sabia Misericordiei sau *Curtana*, cu vârful zdrobit. În cele din urmă, i-se pune în deget un inel de aur împodobit cu un rubin mare. Acest inel constituie dovada căsătoriei pe care suveranul o contractează cu Anglia și arată că soarta sa este de acum înainte legată de a imperiului său.

dragoste de neam, ca să tresară chiar cei mai uitați de sine și mai pătimiși în fața revoltei sufletului cuprins de gelozia sfântă pentru triumful strălucit al poporului românesc.

E ora 11-a, nu avem mult răgaz pentru sufocarea glasului insultător al celor, cari n'au altă chemare decât să facă haz pe simbrie, din cele mai sublime sentimente ale sufletului omenesc.

S'o facă aceasta însăș opinia publică românească.

Discursurile rostate la marea adunare națională dela Lugoj

Discursul d-lui G. Pop de Basești

(Ovațiuni călduroase și îndelung prelungite).

Domnule președinte, onor. adunare, iubite surori și iubii frați!

Cu dragoste frățească am venit în mijlocul d-lor voastre din mare depărtare, din Sălaj, (Trăiască), ca să iau parte la această frumoasă adunare și să mă bucur de hărnicia renumită în tot neamul românesc, a Bănătenilor. (Trăiască). Domniile voastre totdeauna, în trecut ca și de astă-dată ați dat dovadă, că meritați epitetul, ce vi-s'a dat zicându-se de d-voastră: „Tot Bănatul în frunte!” (Trăiască!).

Eu cunosc pe frații Bănăteni și din propria mea intuițiune, știți d-voastră, că cu doi ani mai înainte am primit candidatura de deputat în cercul Oravița, (Voci: știm!) și nu din vina d-voastre s'a întâmplat, că n'am obținut mandatul; n'am fost ales din vina puterilor infernale, care toate s'au pus în contra noastră; în contra drepturilor noastre. (Așa e!). Dar nu uit nici odată dragostea, de care am fost părtaș și pe care am experimentat-o în mijlocul d-voastre cu ocaziunea acelor frumoase zile petrecute în mijlocul harnicilor frați din Banat.

Domnule președinte, mă adresez către d-ta cu mulțumiri, că ai făcut foarte bine și foarte înțelepțește, când în îndatoririle noastre față de partid și față de neam și față de solidaritatea noastră națională și disciplina, care trebuie să fie în partidul nostru ne-ai reîmprospătat în memorie frumoasa învățătură a marelui și genialului nostru bărbat Alexandru Mocsonyi, pe care Dumnezeu să-l odihnească în ceriu. (Voci: Să-i fie memoria binecuvântată!). Într'adevăr domniile voastre veți fi știind, că era o divergență pe vre-

muri între comitetul național și răposatul Mocsonyi, dar numai în formă și nu în esență. (Așa e!) și chiar astăzi încă există divergență. Acei, cari au produs acea divergență, zic că și acum divergența este numai în formă, nu în esență. Dar afirmațiunea aceasta nu e adevărată. Dacă ar fi așa, ar trebui să urmărim vorba învățătorului reposit Mocsonyi, care a zis: cu toate că ne despart vederile noastre, dar față de programul național și față de solidaritatea națională și disciplina de partid una suntem. (Așa e!).

Mai am să declar domnule președinte, aici, în fața frumoasei adunări, în urma frumoaselor elogii, cari s'au adus persoanei mele, că dragostea neamului meu este unica remunerațiune pentru lupta dusă o viață întreagă. (Trăiască!).

Îți mulțumesc nu numai pentru persoana mea, ci pentru toți acei, cari au fost soți de luptă în conducerea afacerilor noastre. (Trăiască!).

Mă recomand dragostei domniilor voastre și vă salut dragele mele nepoate și surori; vă salut pe toți dragii mei nepoți și frați. Să trăiți mulți ani! (Aplause îndelung prelungite!).

Discursul d-lui Dr. Teodor Mihali

(Ovațiuni prelungite.)

Onorată adunare și iubii frați Români!

Am urmat și de această dată invitația frunțașilor domniilor voastre, ca să vin și eu din mare depărtare împreună cu tovarășii mei de luptă (Trăiască!) să ne consultăm asupra situațiunii noastre politice. În numele meu și al tovarășilor mei de luptă vă mulțumesc pentru frumoasa manifestare de dragoste, ce aveți față de noi, vă mulțumesc pentru viul interes, ce-l purtați pentru sfânta noastră cauză, căci bine să știți, că tăria și puterea noastră în dv. zace (Așa e!), precum bine a accentuat d. președinte al acestei adunări, căci poporul este talpa țării.

Noi, comitetul partidului național român, când am primit onorifică sarcină dela conferința națională ținută anul trecut, la care au luat parte atâția frunțași români, am fost conștienți de aceea, că primim o sarcină onorifică, dar totdeodată și o sarcină foarte grea (Așa este!). În decursul luptelor noastre ne-am dat toată silința să corespundem acestor așteptări, să îndeplinim datorița noastră față de neamul nostru și ne-am folosit de orice ocaziune, ca să validăm acele drepturi, pe care d-voastră le pretindeți și le cereți și dacă, fraților, astăzi cu ocaziunea aceasta nu vă putem raporta un rezultat mai favorabil și mai mare, vina nu o purtăm noi, ci vina cade asupra împrejurărilor ne-

favorabile, în care trăim noi astăzi în această țară. (Așa e!)

Precum bine știți, fraților, situațiunea politică în această țară este o situațiune grea, confuză, toate semnele dovedesc, că trecem peste niște timpuri grele, peste o epocă de tranziție, în care luptele și învălmășala de astăzi agită spiritele. (Așa e!) Parecă binele și răul, dreptatea și nedreptatea, credința și necredința au început o luptă pe viață și pe moarte, noi sperăm însă, că în viitor din această luptă va ieși învingătoare dreptatea, va învinge binele, va învinge credința. (Așa e!)

Vă e vie în memorie lupta dusă anul trecut, grelele lupte electorale purtate anul trecut și cu părere de rău a trebuit să vedem, că din 30 candidați abia au putut reuși 5 inși trimiși în parlamentul din Budapesta din partea domniilor voastre (Trăiască!). Deși puțini la număr, ne-am dat toată silința să reprezentăm cauza neamului nostru așa, dupăcum pretinde seriozitatea și însemnătatea ei, și să o reprezentăm cu deosebire în sensul principiilor cuprinse în programul partidului național român. (Trăiască!) Ne-am dat năzuință din resputeri să contribuim la susținerea solidarității naționale, care este, precum bine a spus On. nostru președinte, necesitatea cea mai mare, ce trebuie să observăm, dacă voim să izbândim în lupta noastră. (Să ne ajute Dumnezeu!)

Precum bine știți, când actualul guvern a primit încredințarea din partea Coroanei, ca să formeze cabinetul, s'a adresat și partidului naționalităților, ca să afle părerile acestui partid și noi, deputații, în deplină înțelegere cu comitetul partidului național, în repețite rânduri am luat parte la discuțiune în chestiunea națională cu primul ministru actual d. Khuen Hedervary. Vă putem asigura că noi, cari am participat la aceste pertractări, am avut în vederea noastră totdeauna programul partidului național și minimumul, ce am pretins, a fost aceea să ne asigurăm libertatea noastră culturală, libertatea noastră economică și libertatea noastră politică. (Așa e!) După multe și repețite pertractări aveam unele motive să credem, că se va schimba în spre bine soarta acestui popor oropsit (Să ajute Dumnezeu!) Dar, fraților, cu părere de rău am văzut, că transfugi ai partidului nostru (Jos cu ei!) au împiedecat aceasta și au venit cu alte păreri susținând, că numai așa se poate rezolva chestiunea naționalităților, nimicind partidul naționalităților (Jos cu ei!). Am văzut apoi, ca o urmare a acestora, cu ce furie și cu ce terorism s'a luptat contra noastră în alegeri și cum ni-au rărit rândurile din parlament.

Despre toate aceste pertractări de pacificare și înțelege cu guvernul va raporta în vorbirea sa frunțașul d-voastră d. dr. Branisce, care în numele d-voastră al Bănătenilor a luat parte

Rămășițe curioase din trecut.

Banchetul ce are loc seara în vastul hall dela Westminster evoacă banchetele pe cari le ofereau regii Angliei în veacul al XV-lea și al XVI-lea.

Prima oară farfuriile sunt aduse de douăzeci și patru de gentilomi precedați de o mulțime de servitori îmbrăcați în mătase neagră, de marele mareșal, de marele intendent și de marele conetabil, acesta din urmă fiind călare. Primul fel de mâncare, prezentat după tradiție de lordul d'Addington, este o supă, un fel de amestec ce nu se poate mânca, de migdale, lapte, zahăr, cuișoare, piper și găină fiartă.

Apoi „campionul regelui” — ales de vre-o 600 de ani încoace din familia Dymok — apare călare în sala banchetului, îmbrăcat în armură de oțel și precedat de crainici. El își aruncă mănua la pământ, reînnoște de trei ori sfidarea și apoi golește o cupă de aur plină de vin, pe care Regele i-o întinde, și iese de-a'ndărătelea, salutând cu sabia.

După ieșirea campionului, crainicii proclamă de trei ori, în latinește, franțuzește și englezește, titlurile regelui. La fiecare dată asistența strigă pe franțuzește: „Largesse!” (Dărnicie). Atunci apare lordul primar al Londrei și doisprezece notabili cari oferă regelui o cupă. Primarul din Oxford îi dăruiește o ceașcă de ceai și primește în schimb trei cupe. Lordul de Lyston aduce o tavă cu prăjituri, ducele d'Athoi o pereche de

ereți și conetabilul un vas de argint în care regele își înmoaie mâinile.

În cele din urmă, toți pairii în picioare beau în sănătatea suveranului. Nouă aclamațiuni răsună, cărora lordul Cancelar răspunde, cu o frază fixată de protocol, că nu nouă aclamațiuni, ci de nouă ori câte nouă trebuie să se facă în onoarea unui prinț atât de puternic.

Privilegiile moștenite.

Toate slujbele ce se îndeplinesc cu prilejul încoronării se moștenesc în anumite familii, din tată în fiu și acest respect față de drepturile câștigate face să fie și mai impunătoare obiceiurile ceremonialului.

Așa de pildă, lorzilor de Ruthy, scoboritori din Nastingi, le revine onoarea de a înfățișa regelui pinteni de aur; seniorul de Workshap singur este calificat ca să ofere mănuișile roșii de cari am vorbit mai sus și ca să susție cotul monarhului spre a-l ajuta să-și poarte sceptrul; iar privilejii de a ține deasupra capului regelui, în timpul ungerei, un baldachin de aur este rezervat numai cavalerilor Jasetierei, cari fac parte din familiile Roseberry, Spencer, Derby și Cadogan.

E interesant cu câtă căldură reprezentanții acestor familii privilegiate luptă ca să-și valorizeze drepturile. Înaintea oricărei încoronări se constituie un tribunal heraldic (the Court of Claims) cu misiunea de a cerceta pretențiile fiecăruia și de a respinge revendicările neîntemeiate.

Așa de pildă, sir Martine Lloyd, pretinzând că se coboară din Martin de Turriens, care a fost în anul 1100 păzitor al pieților din țara Gallilor, a cerut să aibă dreptul de a lua loc în cortegiu, imediat după pairi și să ducă harpa de argint a Regelui. Tribunalul i-a respins cererea.

Tot respinse au fost și pretențiile d-lui James Thorne Rosse de Norley care cerea să fie recunoscut ca stegar al regelui, fiindcă descinde din Roger de Tomi, stegar creditat al lui Wilhelm Cuceritorul (1027—1087); și multe altele.

Cheltuielile încoronării.

O încoronare în Anglia reprezintă pentru stat și pentru particutari cheltuieli însemnate. Încoronarea reginei Victoria a costat două milioane de lei; a lui Eduard VII patru milioane de lei.

Cu prilejul încoronării lui Eduard VII, au lucrat timp de nouă săptămâni, 6250 de țesători, cari fabricară 150.000 metri de mătase trebuitoare la confecționarea a 600 rochii și mantale comandate nu numai de pairi, ci și de tot soiul de nobili și demnitari. Cum prețul mijlociu al unei astfel de rochii sau mantale este de 300 franci, cele 6000 de bucați au costat 20,000.000 lei. Coroanele, perlele, colierele și celelalte bijuterii purtate cu prilejul acelei încoronări au costat suma de 125 milioane.

Numai coroana purtată de ducesa de Portland costa cel puțin patru milioane, a ducesei

la toate pertractările noastre și a fost în toate pe deplin de acord cu noi deputații și membrii comitetului partidului național. Țin de datorința mea să constat acest adevăr și oricine susține contrariul acestora, susține un neadevăr. (Așa este!).

Fraților, scopul unui guvern modern e să respecte libertatea popoarelor, cari alcătuiesc statul (Așa e!), pentru că numai așa se poate asigura binele și fericirea țării. Cu deosebire trebuie să respecte libertatea limbei naționalităților, a credinței lor, trebuie ca guvernul să dea sprijin și libertate întreagă, pentru ca popoarele dintr-o țară să se desvolte în deplină libertate în privința aceasta, între statele moderne vedem, că stă în frunte Elveția, care are 3¹/₂ milioane locuitori, între cari 2 milioane Nemiți, 1 milion aproape Francezi și 1 milion Italiani. Ca amestec de populațiune seamănă deci Elveția cu țara noastră, ba chiar naționalitățile nemaghiare din patrie întrec în număr pe Maghiari (Așa este!) S'ar putea prin urmare introduce și la noi sistemul elvețian, unde nu îi vine în minte nici unei naționalități să germanizeze de pildă pe Francezi și Italiani, ci limba tuturilor popoarelor are drept liber la desvoltare, întocmai ca și datinile și obiceiurile fiecărei naționalități (Așa e: trăiască!) (O voce: altă inimă au aceia!) Din aerul acesta de libertate mare Elvețienii stau în fruntea popoarelor civilizate și sunt vestiți pentru patriotismul lor. Așa s'ar putea întâmpla și în țara noastră, când respectarea drepturilor tuturilor popoarelor ar face ca să se depună mai multă însuflețire, mai multă dragoste, să dea fiecare mai bucuos avutul său, sângele său pentru înflorirea și desvoltarea statului. (Așa e!) Cu durere însă trebuie să constatăm, că guvernul actual, ca și cel de până acum continuă politica sa absurdă de maghiarizare (Jos cu ei!), urmărind utopia, ca din statul acesta să facă un stat curat maghiar, ceea ce nici odată nu se va putea dobândi! Să declarăm de aici și din toate adunările noastre, că nici odată nu ne vom lăpăda limba și legea (Nici odată! Nici morți!), ci le vom păstra moștenire scumpă pentru generațiunile, care vor urma după noi. (Așa e. Așa vrem!)

Ne e mare speranța în viitor, pentru — că dreptatea este de partea noastră (Așa e! Trăiască) Dreptatea e scrisă pe stindardul, sub care ducem lupta și deaceia noi vom învinge! (Să vă ajute Dumnezeu!). În privința aceasta, fraților, noi nu cerem din dreptul altuia, cerem ceea ce e numai al nostru (Așa e! Trăiască!)

Cu bucurie putem să constatăm astăzi, că se duce și de noi în parlament și în afară de par-

lament din partea tuturilor acestui popor lupta și că cerem cu toții, ca să se schimbe sistemul de guvernare de astăzi, căci nu corespunde intereselor popoarelor și patriei (Așa e!)

Nu odată ne-au întrebat pe noi, de ce le atacăm sistemul de guvernare așa numit feudal. Noi totdeauna am răspuns că feudalii au fost aceia, cari au introdus la noi ideile utopiste despre exclusivismul maghiar și despre maghiarizarea popoarelor din țara noastră. (Așa e!) Masele poporului maghiar din aceasta patrie habar n'au despre toate acestea idei, pentru că și acest popor suferă împreună cu noi (Așa e!). De aci mișcarea frumoasă, ce s'a pornit astăzi pentru a se introduce sufragiul universal în aceasta țară (Trăiască!) Din vorbirile și principiile pe care le enunță masele poporului maghiar, ne putem convinge, că și acest popor este aproape în aceeași situațiune, ca și noi.

Nu putem prin urmare spera o îmbunătățire, o schimbare în bine până când nu se va introduce sufragiul universal (Așa e!). Trebuie ca aceia, cărora le ceri sângele, să-și poată alege reprezentanții lor în parlament și numai cu sufragiul universal vom putea avea în parlament deputați, cari să cunoască durerile și suferințele popoarelor acestei țări, pe când actualii deputați ai claselor feudale nu cunosc și nu pot ști doleanțele și suferințele popoarelor și nu ne putem aștepta, ca el să aducă legi cu adevărat în interesul popoarelor acestei țări.

Deci nu atât în parlament, cât mai ales afară din parlament am făcut tot ce e posibil, pentru a duce lupta în favoarea sufragiului universal egal, după comune și secret (Așa-l vrem! Trăiască) D-voastră de asemenea văd că sânteti convinși despre aceste adevăruri și sunteți ca ca și noi însuflețiți de-aceasta idee, că trebuie să cerem schimbarea sistemului actual de guvernare. (Așa e!) Dar dacă voim, ca în luptele noastre grele să avem rezultate, atunci noi trebuie să ne ținem umăr la umăr (Așa e!), uniți în cuget și în simțiri! Să ne iubim unii pe alții, ca într'un gând să mărturisim și atunci când vom fi un cuget și o simțire, vor dispărea și micile neînțelegeri, cari se mai ivesc ici și colo între noi, căci ca popor asuprit, care luptăm pentru libertatea noastră, numai atunci vom putea avea nădejde de izbândă, când vom fi cu toții solidari (Așa e!)

Vă salut din adâncul inimei mele, fraților, pe toți câți ați venit la aceasta mare și frumoasă adunare și vă doresc să vă mai găsim tot așa de însuflețiți pentru idealul neamului nostru și la alte adunări în cel mai apropiat viitor, ca să putem raporta și rezultate reale pe terenul politic. (Ovațiuni prelungite).

Discursul d-lui Vasile Goldiș

(Călduroase ovațiuni îndelung prelungite).

Onor. adunare!

Manifestațiunea aceasta neașteptată de dragoste, cu care am fost întâmpinat aci, știu foarte bine, că nu se adresează persoanei mele (trăiască Goldiș!), ci se adresează celui înalt și sfânt principiu, în al cărui serviciu mi-am pus: puterile mele, (Trăiască) e adresată înaltului principiu al solidarității naționale (Trăiască!)

Or cât am fi noi, onorată adunare, singuraticii, de înțelepți, or cât am fi noi, singuraticii de viteji, unul singur niciodată n'are să birue cu puterea mare a statului, care ne este dușmană. (Aplauze prelungite), dar, onor. adunare, or cât am fi noi de neînsemnați, fiecare pentru sine, oricât am fi noi mai mijlociți, mai slabi, dacă toți vom ține ca fierul laolaltă, trebuie să învingem. (Așa e!)

În unire numai rezidă puterea națiunilor (Așa e).

Strămoșii noștri deja ne-au lăsat învățătură cuvintele acele de aur „Concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur!”, adică prin bunăînțelegere cresc lucrurile cele mici și se fac mari, dar înțelegerea cea rea, aceea doboară chiar și lucrurile cele mai mari. (Așa e!)

Am voit numai, onor. adunare, ca să declin dela mine personal onoarea deosebită, ce mi-ați făcut-o, arătându-vă că sunt conștiu de aceea, că această onoare este a principiului, pe care-l reprezintă (Trăiască Goldiș! Trăiască „Românul”) Vreau să trec acum la obiectul acela, pentru care am fost desemnat și eu în șirul vorbitorilor de

astăzi, adică să vă vorbesc despre situațiunea generală a politiceii din țara noastră. Am așadar însărcinarea, onor. adunare, ca să spun și eu câteva cuvinte referitor la situațiunea politică, în care ne aflăm noi și în care se află în genere țara noastră, cu drept cuvânt pot spune, cea nefericită (Așa e!).

Să ne dăm seama deci de situațiunea, în care ne aflăm noi, poporul românesc, dela venirea la guvern a contelui Khuen Héderváry (Jos cu el). Este oare situațiunea aceasta mai bună, decât cea de mai nainte? (Nu e! Protestări prelungite).

Din aclamațiunile dv. văd, că convingerea mea în direcțiunea aceasta, este perfect aceeași cu a întregului popor românesc (Așa e!) Situațiunea noastră sub guvernul actual, nu numai că nu e mai bună, ci cu drept cuvânt putem afirma, că e mai rea decât înainte. (Aplauze prelungite).

Onor. adunare, ce s'a schimbat cu venirea guvernului Khuen Héderváry? Nimic! S'a abzis oare de principiul acela al așanumitei idei de stat național maghiar? Nu. Din contră, tocmai zilele acestea ni-s'a dat să auzim din partea unui membru al guvernului, care deși nu e ministru, e totuși secretar de stat la ministerul cultelor și instrucțiunii publice, din gura d-lui Balogh Jenő: am auzit spunându-se cuvinte, cari vor rămânea mult timp memorabile. Răspunzând deputatului slovac Iuriga, secretarul de stat a zis, că în țara aceasta cultura națională numai ungurească poate și trebuie să fie. (Mint! Jos cu ei!) Apoi noi, onor. adunare, trebuie, în baza acestei declarațiuni păcătoase (Impertinente!), trebuie să răspundem de aici, din adunarea miilor de Români tuturilor miniștrilor din Budapesta, să ne audă, că din contră nouă numai cultură românească ne trebuie (Așa e! Ovațiuni entuziaste).

Onor. adunare, dacă nefericirea noastră ne-a adus acolo, ca să fim siliți să ne petrecem partea mai mare a vieții noastre sub jugul unei limbi străine, să se știe, că niciodată nu vom abzice de nădejdea ca să ajungem să putem trăi în țara noastră numai în limba noastră românească. (Aplauze înflăcărâte. Trăiască! Sufletul ni-l dăm pentru ea!)

În lumea întreagă, onor. adunare, drepturile unui popor se măsoară după drepturile ce le are limba acelu popor. (Așa e.) Dacă 3 milioane și jumătate de Români sunt puși în situațiunea aceea, ca la casa satului, a comitatului, la judecătoria să nu-și poată vedea de treabă decât numai în limbă străină, să se știe, că acel popor zace în sclăvie amară. (Așa e!) Atunci numai va fi poporul românesc liber, când el în țara lui, numai de limba lui se va putea servi. (Așa este!)

Onor. adunare, guvernul Khuen-Héderváry (Jos cu el!) e cu mult mai primejdios pentru noi, decât toate guvernele de mai nainte, fiindcă e cu mult mai cuminte decât acelea. (Aprobări).

Acestui guvern i-a succes să facă un lucru, ce nu s'a întâmplat de sute de ani în mijlocul poporului nostru (S'auzim! Stt!) Acestui guvern i-a succes, ca să producă cea mai scârboasă tradare din câte s'au întâmplat vr'odată în mijlocul poporului nostru. (Se aud fluierături), i-a succes ca să îndemne pe unul, care 30 de ani a spus poporului românesc cuvinte de luptă, astăzi, în parlamentul țării să spună, că partidul național român nu reprezintă interesele națiunii române, că partidul național român e numai o ficțiune. (Rușine, rușine! Jos cu ei! Stt! Să auzim!)

Onor. adunare, tot acestui guvern i-a succes prin uneltiri infame, nemai pomenite, ca să sdrobească la alegeri pe cei mai bravi fii ai neamului nostru. (Așa e.)

Apoi încă un mare succes al guvernului e, că i-a succes, ca în șirurile Românilor să producă oameni, cari să zică, după pierderile dela alegeri, că pricina înfrângerilor noastre la alegeri nu este guvernul, ci e comitetul național! (Jos cu ei! Rușine! Se fluieră.)

Onor. adunare, eu care am umblat aproape din casă 'n casă la alegători (Așa e! Să trăiți!), care în 30 de sate am fost aproape în fiecare colibă (Să trăiți!), eu să am suflet să spun, că pe mine comitetul național m'a trântit? Ar fi o infamie din partea mea, după cum cufez să spun, infamie e din partea tuturilor, cari au nerușinarea să susțină minciuna aceasta, pentru ca să blameze partidul național și pe conducătorii săi și să scuze mișelii guvernului. (Așa e.)

Consuela de Manchester tot atâta, a ducesei de Westminster două mil. și jumătate etc.

Lăsând la o parte bijuteriile și cheltuelile secundare, se poate spune că, în termen mijlociu, o încoronare costă pe fiecare familie titrată 20.000 franci. Iar dacă se adună cheltuelile impuse, în asemenea ocazii, Statului, guvernelor coloniale, Camerelor de comerț, municipalităților și particularilor, se obține că o încoronare costă în total, aproape o jumătate miliard de franci.

La realizarea acestei însemnate sume contribuie și vizitatorii. Fiindcă, afluența străinilor în capitală are ca prim rezultat scumpirea tuturilor lucrurilor. La 1902, când s'a încoronat Eduard VII, populația Londrei a crescut în cinci zile cu un milion 300.000 indivizi. Într'o singură zi s'a vândut atunci, în piața dela Billingsgate 110.000 kgr. de saumon. O cursă cu trăsura costa 8 sau 10 franci. O trăsura pentru o zi întreagă se plătea cu 250 până la 325 fr.

Prețurile hotelurilor de-asemena ajunseseră exorbitante. Pensiunea într'o foarte modestă familie se plătea, pentru șase zile, 265 lei. La Cecil, unul din hotelurile de mână întâi, nu existau Camere mai ieftine de 80 de franci pe zi, fără mâncare!

Un loc pe estradele ridicate de-alungul străzilor pe unde trecea cortegiul costa între 100 și 250 fr. Anul acesta un sindicat american a luat în an.repriză 400 de ferestre pe cari le-a pus în locație cu 1000—2000 fr. una.

*

Și toate aceste mari cheltueli numai pentru a se da o strălucire cât mai mare simbolului de strănsă solidaritate între rege și popor, între generațiile de altă dată și generațiile de azi.

Cronicar.

Dar guvernul actual a fost atât de isteț, încât i-a succes să producă această tristă stare în mijlocul nostru! (Jos trădătorii! Rușine lui Iuda!)

Sunt însă foarte șubrede și fără temei nădejdele acelor, cari cred, că prin astfel de apucături vor ști să abată poporul românesc din matca luptelor sale de veacuri. (Niciodată! Nu suntem proști!)

Guvernul crede, că prin concesii de nimic și proceduri mai blânde față de persoanele singuratiche, ne va ameli. Așa de pildă față de preoți în chestia de congruă, guvernul acum e foarte darnic și blând. (Răsete, glume. S'auzim!)

Se crede, că prin apucături deacestea se va ajunge ca preoții noștri să-și tradeze neamul. (Niciodată.) Nu cunosc ei preoțimea română! (Murmure. Să auzim!)

Nu cunosc ei acele suflete, cari zac în piepturile acoperite de reverende, sufletele acelea au susținut neamul nostru, acele suflete nici odată nu ne vor trada (Așa e. Trăiască!) Uscături, onor. adunare, vor fi (Voci: să piară!) În toate tagmele, și a advocaților și a popilor și a dascălilor și a țaranilor, în toate vor fi uscături, dar se știe, fraților, că uscăturile se pun pe foc, uscăturile vor arde și cenușe se vor face! (Așa să se facă!)

Pădurea cea verde a neamului nostru e atât de trainică, încât nici un topor din lume nu o poate doborâ nici odată (Trăiască! Aclamațiuni furtunoase.)

Sunt mulți, cari au să vă vorbească, nu vreau să abuzez de răbdarea voastră (Să auzim!), cu toate că, în adevăr, e atât de dulce a vorbi cu oameni atât de însuflețiți cum v'am știut eu totdeauna pe d-voastră bănațeni! (Trăiască.) Cu toate, că în alegerile din urmă, Banatul a suferit o grea înfrângere (Așa e!) dar eu, care cunosc ticăloșiile guvernului, eu nu mă mir de aceasta (Trăiască!) Trebuie să vie însă vremea aceea, fraților, trebuie să luptăm ca să vie acele vremi, când toate ticăloșiile guvernelor vor fi zadarnice față de voința noastră cea tare (Așa e!) Jerfe trebuie să aducem cu toții. (Aducem!) Și noi, adunarea aceasta, adunările cele multe, scrisul nostru și vorba noastră ce rost au? Au rostul, ca să ne întărim unii pe alții în credință, (Așa e / Trăiască) pentru ca să vină acele vremuri, când nu numai ceata de jandarmi, dar toată armata să o aducă aici și să nu fie în stare a clătina nici un singur Român dela datoria sa românească. (Furtunoase ovațiuni)

Trebuie să ajungem acolo, fraților, ca și vlădicii să fie în mijlocul nostru. (Așa e! Așa e!)

Fraților, când vom ajunge noi prin agitațiune — căci da, noi agităm! (Așa e!) Am fi, fraților, nesinceri, am minți, dacă am spune, că nu agităm! Da! Vrem să vă agităm! Vrem să vă agităm pentru ca să fiți hotărâți a vă cere drepturile și a lupta cu bărbăție și neînfricați de nici o putere lumească pentru drepturile neamului nostru românesc. (Ovațiuni mari.)

Nu mai atunci, zic, vom învinge, când dela vlădică până la opinia toți vom fi una.

În această sfântă nădejde, închei cuvântarea mea și rog pe Dumnezeu să dea în pieptul tuturor Românilor însuflețirea, care zace în piepturile d-voastre. (Ovațiuni călduroase îndelung repetite).

Discursul d-lui Dr. Vasile Lucaciu

Domnilor și fraților; cinstiți alegători!

Cum să pătrund până în adâncul inimei razele dulci ale iubirii, ce iară numai dintr'o inimă dureroasă românească poate să răsară cu atâta putere! Sub impresiunea acestor sentimente, deși eu sunt plin, ca și d-voastră de adâncă durere, văzând soarta tristă a neamului meu, sufletul și inima mea se înalță în regiuni frumoase contemplând viitorul și poetul vine sărutându-mă pe frunte și-mi scoate de pe buze cuvintele: Viitor de aur Româniea are! (Trăiască! Ovațiuni!) Sus inimile!

După aceste cuvinte înălțătoare inimi și de suflet, dacă privim trista realitate, atunci ni se ivește cu putere elementară întrebarea: de această soartă suntem noi vrednici? (Nu!) Și pentru ce o suferim dară, dacă suntem vrednici de o soartă mai bună? Și unde zace cauza? Care e adevărata pricină, pentru care noi trebuie să ne

plângem de soarta tristă politică ce ne apasă? Ca oameni deprinși cu fraze politice, îndată știm să găsim pricina în cuvântul constituțional și în loc să punem vina în partea cea mare pe noi, punem vina pe sistemul politic. (Așa e!) Așa e! Este adevărat! Vedem un sistem politic în numele statului organizat pe toate terenurile. Aceasta organizație a sistemului politic, ce este înaintea cetățeanului care cu avutul și cu sângele său susține țara, în care trăiește, acest sistem politic ce ar trebui să fie? Mama ocrotitoare a nației, puterea ocrotitoare în numele dreptății, în numele libertății și a conștiinței noastre naționale, a năzuințelor noastre spre cultură, bunăstare și libertate politică! (Așa e!)

În loc să putem saluta în acest sistem politic acest ideal, ce vedem? Un monstru îngrozitor plin de ură împotriva celor mai sfinte năzuinți, cari umple inima și voința noastră, monstrul cel mai respingător, plin de arme de ucide, dacă vreau să am și eu drepturile mele politice și naționale pe acest pământ. (Așa e!)

Așa stând lucrurile, mă întreb: avem noi dreptul de a ne lupta împotriva acestui sistem politic? (Avem!) Atunci, când se pronunță cuvântul convingerii noastre, că nu numai dreptul, dar și datorința o avem să ne luptăm împotriva acestui sistem politic, îndată ne vine cealaltă întrebare: acest sistem pe ce e răzimat, pe ce se bazează în țara aceasta? (Pe corupțiune! Așa e!) Iată atunci ce răspund iarăși din convingerea noastră ceice susțin sistemul acesta politic zic că sistemul lor se reazimă pe naționalitatea maghiară.

Mintesc însă! Nu e adevărat! (Așa e! Trăiască!)

Noi, care cunoaștem poporul maghiar, eu de pildă, care trăiesc în mijlocul lor, eu știu că poporul maghiar, în masele mari, nu consimte, ci condamnă acest sistem politic! (Așa e!) Sistemul acesta politic este tradițiunea veacurilor nu de mult trecute, este susținerea spiritului iobăgiei, ca cel puțin clasa feudală să poată continua a domina asupra popoarelor deopotrivă de apăsate, fie Români, fie Maghiari, fie Slovaci. (Așa e! Trăiască!)

Așa venim noi la constatarea unei mari minciuni politice, care, în urma stăruințelor noastre în dietă, în publicistică, în vorbiri, are să devină o mare rușine și are să cadă înaintea noastră, ca o mare statue, colosal de grea, lipsită însă de baza puternică a tăriei morale. Așa e și ideea de stat național maghiar! (Așa e! Trăiască!)

(Începând să plouă tare, d. președinte suspinde ședința, pentru ca ascultătorii să ocupe loc în sală, unde se continuă adunarea.)

Domnilor, cinstiți alegători!

Ideea de stat și prin urmare politica de stat, după firea lucrurilor, trebuie să izvorească din însăși ființa statului. Ființa statului însă se compune, nu din lume, din erburi, din riuri ori din câmpii, fără se compune din oameni, din cetățeni conștiinți și dacă așa a orânduit Dumnezeu ca statul acesta în monarhia Habsburgică, Ungaria precum și Austria, să fie state poliglote, adică alcătuite din mai multe popoare, vorbind limbi diferite, numai aceea politică de stat și numai aceea idee de stat e îndreptățită, poate fi trainică, care va izvorâ din această ființă a statului însuș. Este politică de stat, domnilor și fraților, aceea, care are de scop a călca în picioare dreptul cetățenilor. Poate ea fi trainică?

(Nu!) O asemenea politică n'are drept de existență.

Și ca să dovedesc cât de drepte sunt acuzele noastre de natură politică este desigur dacă privim viața politică în administrațiune și în justiție, în biserică și în școală și dacă vedem ce se întâmplă cu noi. Au nu cunoașteți legile draconiene, ce ne apasă? Le cunoaștem și noi, cum le cunoaște toată lumea și în numele umanismului și civilizațiunii întreaga lume cultă este cu noi în osândirea acestor legi. (Așa e!) Noi am avut însă și avem mândria, cinstiți alegători, că am putut saluta lupta frumoasă întreprinsă de arhereii noștri prea sfințiți pentru salvarea marilor noastre interese naționale, pe care le avem în biserică și școala noastră românească și dacă e drept lucrul acesta, se caute să trimitem prea sfințiților noștri arherei oin Sibtiu și Blaj salutul nostru de fii credincioși ai bisericii și neamului nostru, să le spunem, că toți ca unul pe lângă dâșii înșirându-ne vom sta neclintiți în lupta, ce o conduc (Trăiască) Să știe prea sfințiții arherei, că în noi au reazimul cel mai puternic și că noi cerem cu

totdeadinsul de la dâșii, ca neclintiți să ducă înainte stindardul luptei pentru marile interese ale bisericii și școlii noastre! (Așa e! Trăiască!)

Ne acuză cu aceea, cinstiți alegători, că noi vorbim de rău politica aceasta a statului în străinătate. Nu e adevărat, o știu ei foarte bine, căci clopotul cel mare e în mâna lor, la sunetul acestui clopot se înăbușe cuvântul nostru. Vom ști însă să spargem clopotul acesta. (Așa e!)

N'ați auzit despre călătoria lui Apponyi în America? (Jos cu el! Mincinosul!) Știți despre eșecul, ce l-a ajuns acolo! A început să ne calomnieze pe noi, pe noi sârmanii de păgubași, hoții de păgubași! (Răsete.) Noi împiedecăm fericirea, bunăstarea țării acesteia, iar el e Mântuitorul; e îngerul păzitor al acestei țări. (Răsete. Rușine.)

E supărat până la indignațiune, nobilul conte, că nu ne-a putut încă mânca de pe lume! (Răsete.) Dar frații români și frații slovaci, împărștiind broșuri prin adunările ținute în America; au demascat a lui procedere, ale lui tendințe injuste contra legii lui Dumnezeu și contra legilor firei omenești. (Așa e! Trăiască!) Și tocmai pe acest om vor să-l propună spre a fi premiat înaintea lumii întregi civilizate ca om doritor de pace: pe el, care a aprins focul urei de rassă și focul desbinării prin legile sale. Dar va ajunge și cuvântul dreptății noastre să poată desvâli înaintea întregii lumi civilizate tendințele omului acesta, fatale pentru tron, fatale pentru țară și fatale pentru civilizațiune. (Așa e! Jos cu el! Sus cu el! Răsete.)

Domnilor și cinstiți alegători, lupta mare fără sfârșit, nu de noi începută și care nu se va sfârși cu noi, trebuie dusă înainte, căci se dă pentru ideile mari mântuitoare de libertate, egalitate și frățietate. (Așa e!) Doamne, cât sânge a curs șiroaie pentru aceste idei, fără să putem spune, că am ajuns fie și la un început de realizare a acestor idei. (Așa e!) Stăm în fața unei reforme, ce se așteaptă de țara întreagă. Coroana și-a spus cuvântul pentru dansa, oamenii de guvern au prevăzut-o în programul lor, cei mai buni patrioți pretind votul universal (Traiască! Aplause.) și ce se întâmplă fraților? Vă mârțurisesc, că mi-se umple inima de durere și suflul mi-e plin de rușine, când văd cum ceice ne conduc, corup și lasă să putrezească în mâinile lor și în cuvintele lor ideea aceasta mare și mântuitoare și cei mai aprigi susținători ai luptei se uită cu ochi neîncredători la noi și spun înaintea adunărilor publice, că reforma aceasta mare electorală trebuie introdusă pentru asigurarea supremației unei rase din țara aceasta. (Rușine.)

În veacul XX, fraților, în fața unei reforme esențialmente democratice, în fața tendințelor tuturor popoarelor spre dreptate, egalitate și libertate ei vorbesc de supremație de rassă! (Rușine!) Dar față de supremație ce poate rămâne decât robie? (Așa e!) Nu s'au mai sfârșit în Ungaria lanțurile robiei și ale jobăgiei? Vom mai suferi fără să protestăm din adâncul ființei noastre, ca cineva să propage aici ideea de eghe-monie și supremație? (Nu suferim.)

Nu vom suferi și vom face ca protestarea noastră să răsune în țară și peste toată fața pământului, căci sunt 3 $\frac{1}{2}$ milioane de Români, cari luptă aici pentru libertate, egalitate și frățietate! Imi pare foarte rău, că cei mai aprigi luptători pentru realizarea votului universal au înveninat ideea aceasta salutară și au murdărit-o cu introducerea șovinismului celui mai nedrept în chestiunea reformei electorale.

Ne veți întreba însă cu toată dreptatea: învinge-vom noi cu chestiunea noastră națională față de puterea cotropitoare, ce stă împotriva noastră? Domnilor și fraților, Dumnezeu ne va ajuta, pentru că Dumnezeu este Dumnezeu dreptății. Dar și noi trebuie să luptăm pentru realizarea drepturilor noastre și țaria ne e în dreptatea cauzei noastre. Să căutăm însă și unde e țaria contrariilor noștri politici? Îndată vom răspunde, că în două lucruri: puterea lor stă în sulțe și în budgetul statului. (Așa e!). Acum, cinstiți alegători, asta merge până la anume limită, când și Dumnezeu dreptății și brațele noastre se vor opune acestei tendințe. (Așa e!) Să căutăm deci și cealaltă față a scrisorii și să vedem, ce trebuie să facem ca să învingem?

D-lor și fraților, din istoria noastră știm, că pe Horia nu l-au putut prinde dușmanii, ci au trebuit să meargă niște târgoveți tocmiți de gu-

vernul maghiar, ca să-l poată prinde, căci din păcate totdeauna s'a aflat lângă un Leonida un Efialte și lângă Apostoli câte un Iuda. (Pușine!) Vrășmașii noștri cei mai primejdioși în luptele noastre naționale au fost nu străinii, nu proștii, nu analfabeții, ci unul de ai noștri cu carte și foarte luminat la minte. (Jos cu ei! Rușine trădătorilor! La ștreang!) Invinuiri grele ne-am putea face și acum în aceasta privință. Ni-se vorbește, că n'am fost organizați? Dar era nevoie să organizăm pe Mangra și pe Șeghescu? (Jos cu ei! Să piară! Trădătorii!)

Api, cinstiți alegători, vorbim noi atât de mult de drepturile limbei noastre și ne vine și un dulce scriitor, care ne spune: Măi, Române, cauza ta națională nu înaintază bine, pentru că tu nu știi încă vorbi frumos românește, nu știi scrie fără greșeli de gramatică. Tu iubești limba ta națională, tu zici, că ești în stare să mori pentru drepturile poporului român și atunci, tu scriitor mândru atunci când ești chemat înaintea forului justiției, atunci ce faci tu? Te milogești cu limba dușmanului și-i arăți slăbiciunea ta. (Așa e! Rușine!)

Vorbim noi de drepturile limbei române? Mă rog, cinstiți alegători, să vă întreb eu un lucru. S'au codificat legile pentru biserici, pentru școală, pentru administrație și justiție împotriva limbei și a drepturilor limbei noastre naționale, așa e, dar vă întreb un lucru: poate cineva codifica inima mea și limba mea? (Asta nu se poate!) Apoi atunci să așteptăm, ca dușmanul să vie cu altă lege și porumbul fript, dreptul limbei noastre să ni-l aducă pe masă? Iubitul nostru Aurel Vlad a zis odată (Să trăiască): eu însumi aș fi cel dintâi, care ar răspinge un atare dar, dacă s'ar aduce de milă neamului românesc. Nu! Drepturile naționale nu din milă se cerșesc, ci prin luptă se dobândesc. (Așa e! Trăiască!) Mă veți întreba însă: părinte, mă împingi la luptă, dar unde-s armele noastre, tunurile noastre, căpitanii noștri? (Avem topoare!) Cinstiți alegători, eu vă spun un singur lucru: cu toții luptăm pentru realizarea chestiunilor naționalităților în Ungaria, însă când ne atingem de practica lucrului atunci sau suntem de păreri deosebite, sau nu mergem pe calea dreaptă.

Spun lucrurile din convingerea mea și acum e ocazia să o spun aici în mândrul Banat: voiți cauza noastră națională în scurt să fie rezolvită? (Voim!!). Nu vă cer nici arme, nici un Horia nici un Iancu, dar nu primiți și nu dați altă scrisoare decât numai românește. (Așa e! Trăiască!) Nu e putere omenească, care să vă poată împedea în deprinderea dreptului acesta și iacă ați învins. Dar aceasta, sună la vladica, la părinte, la avocat, la notar, sună la jandarm, la oricine care s'a născut din sânge românesc. Așadar cine nu ascultă sfatul acesta, cugeți d-ta, că este un luptător adevărat naționalist? Noi suntem oportuniști în privința acesteia iubitoare, cu toții am greșit, eu însumi mărturisesc, că din considerațiunea sărăciei și a neajunsurilor noastre am făcut păcatul cel mare național de exemplu ca inspector școlar cu chitanțe pentru plata învățătorilor, corespondenză ungurească, dar dacă dați asigurare, că primiți sfatul meu, nici în fața sulitelor nu oi primi altă scrisoare, decât cea românească. (Aplauze călduroase. Trăiască!).

Asta să ne fie adevărata luptă națională! Mă rog: ai cârticica de contribuțiune, care nu e în limba ta. Dar pentru ce? Dacă plătești cu sudoarea feței tale, să n'ai dreptul a avea o cârticică de plată în limba ta? La armată o cârticică pentru soldații români? N'ar putea fi așa și în administrație și în justiție? (Așa e! Da! Așa trebuie! Așa e drept!).

Aș dori prin urmare să luați aminte aceste modeste cuvinte ale mele. Să ne însuflețim odată la ideea de apărare a drepturilor noastre naționale prin fapte. (Trăiască! Ovațiuni prelungite).

La situația politică din Austria

Un interview cu dep. dr. Onciul.

Dăm aici o convorbire a deputatului român dr. Onciul, ce a acordat unui colaborator dela un mare ziar din Austria.

Iată părerile d-lui dr. Onciul asupra situației politice din Austria

Maioritatea din parlamentul disolvat compus din creștini sociali, Germanii liberali, clubul polon și Uniunea latină a fost chiar atât, cât să se poată numi de aceasta și acum rămâne, ca după 20 lunie să crească sau ba.

Actualul sistem de guvernare *Bienert* numai așa se va putea menține timp mai îndelungat, dacă partidele susamintite vor ieși întărite și consolidate din alegeri, iar opoziția — indeosebi partidul social-democrat — va slăbi. Atârână mult apoi dela aceea, că raporturile desordonate din clubul polon se vor îndrepta sau ba și că Panpolonii, cari au fost mai mult de vină la ivirea acestor raporturi, vor fi bătuți în alegerile dela 19 Iunie.

Natural, că pentru existența și mai departe a cabinetului *Bienert* e de o capitală importanță, în ce număr va intra în noul parlament partidul creștin-social și cine a prof. tat din pierderile lor.

Deoarece și numitele grupe germano-liberale ai naționalilor Germani aparțin blokului de guvernare, întărirea acestora pe contul creștinilor-sociali nu înseamnă slăbirea majorității de muncă a Camerei.

Chestia principală însă rămâne, că social-democrații vor fi slăbiți în noile alegeri și slăbirea aceasta de ce natură va fi, căci ei poartă cea mai mare vină, că primul parlament al poporului a dezvoltat așa puțin activitate pozitivă.

Invingerea lor în Viena precum și înfrângerea creștin-socialilor este a se atribui lipsei de organizație și conducerii bune a acestuia precum și urmarea decedării lui *Lueger*.

În celelalte alegerile nouă n'au produs prea mari schimbări în sânul diferitelor partide.

Indeosebi cu privire la Români bucovineni stările au rămas aceleași, lupta ce s'a dat n'a fost de natură de program, ci de persoane.

În privința programului, toți deputații români sunt aderenții autonomiei naționale pentru toate popoarele Monarhiei.

Lupta pentru sufragiul universal. Din Budapesta primim știrea, că în 29 Iunie n. partidul naționalist slovac va ținea o adunare poporală la *Malaczka*, pentru sufragiul universal, reformele militare, etc. Cu prilejul acesta deputatul cercului d. *Ferdinand Juriga* își va face și darea de seamă înaintea alegătorilor săi.

Broșură asupra sufragiului universal. Zilele acestea a apărut o broșură de scriitorul politic, dr. Kalmár Anfal, care se ocupă cu sufragiul universal. Kalmár e aderent al sufragiului universal radical, dar cu restricțiunea *cenzei de inteligență și național*.

După Kalmár ar fi să aibă vot electoral toți cetățenii, cari au împlinit 24 de ani ai etății și

1. știu scrie și ceti; acesta e cenzele de inteligență

2. cari nu știu scrie și ceti, dar știu unguerește; acesta e cenzele național. Prin aceasta s'ar asigura așanumita supremația maghiară. Conform proiectului lui Kalmár, numărul total al alegătorilor ar fi de 3 milioane și o sută de mii. Kalmár se ocupă și cu noua împărțire a cercurilor electorale.

Demersurile triplei-aliațe. Călătoria, ce a întreprins Sultanul în Balcani, a avut de scop să se convingă cât de cât asupra cauzelor tulburărilor și ca prin chiar prezența lui să contribuie la mulcomirea spiritelor. Actul de amnestie, despre care s'a svonit atât, a fost în fine publicat în Prisbina.

Prin el se dă amnestie tuturor celorce au fost condamnați în răscoala din urmă.

Proclamația a fost cetită în limba turcească și apoi tâlmăcită pe limba albaneză celor prezenți.

Poporul adunat a primit cu aplauze declarațiile Sultanului.

În legătură cu această proclamație, Monarhia noastră și Germania au făcut demersuri, ca dezertorii cari se află pe teritoriul Muntenegrului să fie îndemnați de autorități să treacă granița la vetrele lor. În curând va face aceeași și Italia.

Din aceasta se vedește din nou acțiunea comună a celor trei mari puteri în politica din Balcani.

Locuitorii vilaetului rumelian au hotărât, ca pentru aducerea aminte de vizita Sultanului să comande un vas de războiu sistem Dreadnought.

Demonstrația sufragetelor. Sâmbătă dela 5½ ore Londra a luat o înfățișare, cum nu s'a mai văzut până acum.

Peste 50.000 sufragete din toate cele trei regate au aranjat o demonstrație uriașă din prilejul încoronării. Toate sunt îmbrăcate în cel mai simplu costum și prinse și aristocrate parcurg străzile alături cu dame din cele mai de jos clase. O deosebită impresie simpatică au produs studentele universitare, cari se distingeau prin uniforma lor.

Publicul urmărește cu simpatie cortegiul care păstrează ordinea cea mai strictă și ici co-lea se pot auzi strigătele de aprobare ale privitorilor.

ANIVERSĂRI ISTORICE

Millenarul Normandiei

Serbările din Franța — Acum o mie de ani — Năvălirea Normanzilor — Pirații învingători — Stabilirea în Franța — Legende asupra Normanzilor — Credințele ei

În cursul acestei luni, Normandia, țara tradiției, în care s'a păstrat admirabil cultul amintirilor, își sărbătorește millenariul prin serbări mărețe.

Serbările s'au început în ziua de 28 Maiu și vor continua în tot timpul lunii Iunie. Participă la aceste festivități cu un întreg caracter (militar, civil și științific) și delegațiuni daneze, suedeze și norvegiene. Astfel, millenariul Normandiei, va fi un prilej ca să se întâlnească în același gând sărbătorec toți aceia cari mărturisesc că descind din pirații înalți, curajoși și blonzi cari acum o mie de ani au terorizat întregul imperiu al Francilor, cucerind cu puterea armelor Normandia.

Anul acesta se împlinesc o mie de ani de când neînfrântul pirat Rullf primi să se boteze și semnă tratatul de credință față de regele Francilor, cu numele de Rollon duce de Normandia.

Prima năvălire a Normanzilor în Franța s'a făcut după moartea lui Carolmagnu. Năvălirea lor a durat aproape o sută de ani.

Normanzii (Oamenii Nordului) sosiră de pe coastele Danemarcei și ale Norvegiei. Regiunile locuite de ei având o climă prea friguroasă și un pământ prea neproductiv, Normanzii trăiau din prădăciuni. Când un șef avea mulți copii, numai cel mai mare rămânea acasă, ceilalți formau cete puternice și se duceau în alte țări să prădeze. Acești șefi se numeau regii *mărei* și se lăudau că nici odată nu s'au culcat sub un acoperământ și că nici odată n'au golit o cupă la căminul lor. Atât ei, cât și tovarășii lor călătoreau în bărci lungi, înalte și indoite, numite *bălauri*, pentru că prora lor avea de obicei forma unui balaur. Fiecare barcă avea câte treizeci de vâsle și cuprindea între 60—100 de luptători.

Ca și Francii și Saxonii odinioară, Normanzii se luptau în picioare, cu lancea, sabia și arcul. Dar arma lor principală era săcurea. Se apărau cu un scut rotund.

La anul 799 ei au atacat pentru prima oară coastele Angliei și ale imperiului franc. Sistemul lor de atac era acesta: veneau în bărci multe de îngrozeau pe țărmureni prin puterea lor navală, debarcau la o coastă, prădau satele și mânăstirile din împrejurimi — mai ales mânăstirile, deoarece erau păgâni — își încărcau prada în bărci și se întorceau iar pe la casele lor.

Dr. STEFAN TĂMĂȘDAN

medic univ. specialist în arta dentistică,

ARAD, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Timp de 50 de ani, Normanzii au făcut continue năvăliri în Franța. Acestor năvăliri n'avea cine să li-se împotrivescă. Francii soldați n'aveau. Pământurile marilor proprietari și ale mănăstirilor erau lipsite de orice apărare, împrăștiate pe câmpie, la discreția năvălitorilor. Locuitorii orașelor, cari nu erau întărite, pierduseră obișnuința de a se lupta pe jos.

De aceea, pirații normanzi au putut ușor să pătrună până în inima imperiului, cucerind și arzând aproape toate orașele Aquitaniei, Nantes, Angers, Tours, Blois, Orléans, Bourges. Nici Carol Pleșuvul, nici Carol cel gros n'au fost în stare să le fie piept. În cele din urmă chiar Parisul a fost impresurat de blonzii pirați, la anul 886.

*

În sfârșit, după un veac de năvăliri și lupte sângeroase, Normanzii, cari în diferitele lor expediții în Franța își lăseseră familiile lor acolo, se gândiră să se stabilească în acest imperiu.

Cel dintâi șef normand care a izbutit să facă pace cu un împărat franc a fost Rollon. Carol cel simplu — supranumit astfel din cauza imbecilității sale — conveni ca să lase în stăpânirea lui Rollon tot întinsul dintre Sena și Bretonia și să-i dea în căsătorie pe fata lui, cu condiția ca șeful Normanzilor să treacă la creștinism și să se declare supus regelui. Rollon primi. Și astfel, la anul 911, pe malul râului Epta, Rollon fu botezat, jură credință regelui și primi titlul de duce de Normandia.

Se povestește că, în clipa când era să depună jurământul, episcopii spuseră lui Rollon că trebuie să sărute picioarele regelui, deoarece așa este obiceiul. Rollon întâi a refuzat.

— „Nici odată — spuse el — nu voi în-genunchia în fața nimănui și nu voi săruta picioarele cuiva“.

Deoarece tovarășii regelui stăruiră însă, Rollon porunci unui din războinicii săi să sărute picioarele regelui. Acesta se repezi la rege, îi luă piciorul, îl ridică până la înălțimea gurei rămânând drept în picioare, așa încât regele căzu pe spate, în mijlocul hohotelor de râs ale mulțimei.

Ajuns duce, Rollon își așeză tovarășii de arme pe pământul ce i s'a dat, împărțindu-l în părți egale între ei. Opri cu asprime hoțiile, spânzurând pe toți hoții. În curând, poliția din Normandia ajunse să fie cea mai bună poliție din Franța.

Se povestește, că odată, ca să-și încerce supușii, Rollon atârna o brățară de aur de un stejar crescut pe marginea unui drum mare. Trei ani a stat brățara aceea atârnată acolo, fără ca nimeni să îndrăznească să și-o însușească. O asemenea legendă există și pentru a se ilustra strășnicia lui Vlad Țepeș, Domnul Munteniei.

Normanzii, creștinându-se, încetară de a mai vorbi limba lor, adoptând pe cea franceză, ușor alterată. Luară apoi încet-încet, toate obiceiurile Franței. Dar tot rămăseră deosebiți de ceilalți Francezi. Chiar azi în părțile marine ale Normandiei sunt mulți oameni înalți, blonzi, cu ochi albaștri cari amintesc țara Normandului din care au venit strămoșii lor.

Foarte curând Normandia, care era un teren păduros necultivat, deveni una din cele mai de seamă regiuni ale Franței, iar Normanzii cuceriră, prin bravura lor fără seamăn, Anglia și Italia de sud, făcând ca numele lor să fie celebru în Europa întreagă.

*

Tradițiile numite *sagas* povestesc isprăvile acestor războinici. Iată câteva din ele.

Half, fiul unui rege, avea numai o barcă, în care se aflau 23 de tovarăși, toți scoborâtori din regi. În curtea casei sale se afla o piatră atât de grea, încât deabia doisprezece oameni o puteau urni din loc. Half își luă tovarășii numai dintre oamenii în stare să ridice această piatră și care primeau să nu se adăpostescă nici odată în vreme de furtună și să nu-și lege de fel rănile în vreme de războiu. Optsprezece ani Half cutreea mările cu corabia sa. În cele din urmă se înapoia cu ea atât de încărcată de pradă în cât, de greutate, se scufundă. Atunci se trase la sorți, cine să se arunce în mare, ca să scape pe șef și prada sa. Toți se aruncară.

O altă tradiție povestește, că regele mării, Lobrog, voind să jefuiască coastele Angliei, fu

prins și aruncat de viu într-o groapă plină cu șerpi. Acolo el își cântă *Cântecul de moarte*:

„Am lovit cu spețele noastre, când am văzut sute de oameni zăcând pe nisip în apropierea unui cap al Angliei, o rouă de sânge picura din săbii, săgețile șuerau atingând coifului.

„Am lovit cu spețele noastre, când am doborât pe acel tânăr războinic atât de mândru de pletele lui... Cine nu e niciodată rănit, duce o viață plictisitoare. Omul trebuie să atace pe om și să i-se împotrivescă în jocul războiului.

„Am lovit cu spețele noastre. Acum văd, că oamenii sunt robii Soartei... Când trimiteam pe mare corăbiile mele, ca să se ducă să sature lupii, nu credeam, că această cursă mă va duce la sfârșitul vieții mele. Dar mă bucur gândindu-mă, că un loc mi-s'a păstrat în sala lui Odin și că în curând, așezat la marele banchet, vom bea berea multă în cupele de corn.

„Am lovit cu spețele noastre. Dacă fiii mei ar ști, că șerpi veninoși mă încolăcesc și mă acoperă de mușcături, ar tresări și ar voi să alerge la luptă, deoarece mama lor le-a dat inimă vitează. O viperă îmi despică pieptul și-mi pătrunde în inimă, m'a biruit; dar nădăjduesc, că în curând lancea unuia din fiii mei va străpunge inima Elbei.

„Am lovit cu spețele noastre în cincizeci și una de lupte, mă îndoiesc că vr-un rege poate fi mai vestit decât mine. Chiar din tinerețe am învățat să sângerez spada; nu trebuie să deplângem moartea. Trimise la mine de cătră Odiu, zeițele mă poftesc, voi bea berea cu zeii, răzând voi muri“.

*

Odin, de care se vorbește în această legendă, este acelaș zeu care la vechii Germani se numia Wotân, întâlnit atât de des în genialele drame muzicale ale lui Wagner. Fiindcă Normanzii adorau aceleaș zeități ca și Germanii.

Odin străbătea văzduhul, nevăzut, pe calul său alb și înarmat cu o lance, ca un fel de arhanghel Mihail creștin. Thor (care la Germani se numia *Donnar*), zeul cu barbă roșie, mâna un car care, în rostogolire făcea zgomotul tunetului și arunca un ciocan care, după ce a lovit, se întorcea singur în mâna sa. După cum se vede, Normanzii aveau despre Thor cam aceleaș credințe pe cari poporul nostru le are despre Sf-tul Ilie.

Zei și zeițele locuiau, se zice, într-o sală de aur cu acoperișul de argint, numită *Walhalla*. Normanzii se duceau la bătălie cu credința că după ce vor muri, Walkyriile îi vor duce în *Walhalla* alături de zei, și le vor servi să bea bere și idromel.

În cazul acesta este foarte explicabil curajul cu care se luptau Normanzii. Când pe lunca cealaltă te așteaptă numai bere și idromel cum să nu cauți moartea pe câmpul de bătaie?!

Cronicar.

Parlamentul ungar

Ședința Camerei.

— Dela corespondentul nostru. —

Budapesta, 19 Iunie.

Ședința se începe la orele 10¹/₂ a. m.

Prezidează A. Berzeviczy.

După verificarea protocolului ședinței trecute Camera continuă desbaterea

Bugetului ministrului instrucțiunii.

Nic. Pozsgay vorbește în chestie personală, cerând scuze pentru ofensa adusă lui A. Nagy președintelui tribunalului din Seghedin.

D. Polónyi, vorbește despre însemnătatea educațiunii fizice și roagă pe ministrul, ca tocmai pentru contrabalansarea direcției decadente actuale, să pună mai mare pond pe educațiunea fizică a tinerimei.

L. Hosvay, accentuează importanța educațiunii fizice a tinerimei universitare și spune, că ar fi de dorit dezvoltarea instituțiunii medicilor școlari.

B. Bernáth, urgitează regularea unitară a instrucțiunii gimnastice și afară de școală.

V. Sümegi, cere ameliorarea situației materiale a profesorilor de gimnastică. Desaprobă faptul, că Apponyi a sistat instituțiunea emulărei regnicolare în gimnastică.

I. Hock, recomandă jocul în liber și gimnastica. Arată avantajile jocului numit „football“ și desaproabă educațiunea fizică prin exercițiile de ordine unilaterale.

Cont. A. Apponyi, își exprimă bucuria văzând marea atențiune și interesul general față de educația fizică.

CORESPONDENȚE

DIN ȚARĂ

Doina Severinului la Orșova

Rusaliile, aceste sărbători atât de frumoase și înălțătoare de inimi, sărbătoarea rozelor și a pogoririi limbilor de foc peste sf. apostoli, pe cari Cel prea înalt i-a chemat la o unire; aceste zile pline de bucurie, am căutat ca să le petrecem și noi, orșovenii, într-o unire, dragoste și iubire, ca să putem mări pe pre sf. Duh.

Am primit cu multă bucurie și dragoste nobilul ofert, ce ni-s'a făcut din partea prea stim. domn I. St. Paulian profesor, președintele și conducătorul falnicei societăți de cântări și muzică „Doina“ din Severin, care societate încă de mai mulți ani e cunoscută și bine apreciată în o parte însemnată a Banatului nostru, ca pe sărbătorile Rusaliilor să concerteze la noi în Orșova, cu scopul atât de sublim, ca din venitul ce va rezulta să se pună bază unui fond, cu care la timpul său să se poată picta sf. noastră biserică.

Sosirea.

Și cuvântul trup s'a făcut, căci sălăsluindu-se Duhul sfânt între noi, ne-am adunat cu toții aranjator și am plecat la malul Dunării, unde așteptaram sosirea „Doinii“.

După un mic interval, iată că se ivi vaporul, care aducea pe bordul lui pe mândri doinași, cari observându-ne cum stam împrejmuiți de un inens public curios, începură a doini. Noi și publicul asistent începurăm a le face salutul de bucurie cu batistele și a le transmite prin valurile Dunării uralele entuziastice de bine venire.

După debarcare fură salutați prin cuvinte frumoase, nefățarite și pline de dragoste românească, de către parohul nostru d-nul C. Dure, la care apoi nici înflăcăratul și destoinicul președinte al Doinii d-nul I. St. Paulianu, nu s'a lăsat mai pe jos, ci prin cuvinte alese, cum numai d-lui știe a-le înșira, ca pe niște mărgăritare prețioase, își exprimă bucuria nespusă pentru primirea spontană și atât de frățească ce i se face „Doinii“, după care a urmat un cântec frumos, ce a stârnit frenetice aplause în publicul mare, și după aceste, însoțiți de o capelă românească și publicul foarte numeros compus din diferitele naționalități din această localitate, conduserăm „Doina“ în curtea bisericeii, de unde apoi se conduse fiecare membru la cortelul de-sigurat.

Concertul.

Conform programului publicat și prin gazetele noastre la ora 9, s'a început concertul în fața unui public ales și foarte numeros. Sala, alctum destul de spațioasă, era la orele 9¹/₂ arhiplină, un caz, ce alctum rar obvine la atari ocaziuni. Se vede, că cântecul întonat la sosire a electrizat și atras mulțimea la concert.

Concertul în sine, care a fost compus din piese alese cu o precizie admirabilă executate, a fost pentru auditor un deliciu, căci vro patru cântece au fost bizate; iar versurile atât de hazlie spuse de simpatica și dragălașa domnișoară Vorvoreanu, au produs an mare haz, căci și dumneaei încă a bizat unele versuri, pentru cari gentilei domnișoare, i se oferi din partea domnului Artuez un buchet prea frumos de roze.

Nefiind atât de mult versat în arta cântului artistic, nu-mi pot permite a mă dimita la

aprecierea mai amănunțită a cântărilor artistice, comițând poate, numai o aversiune.

O las aceea în seama acelor, cărora li-s'a dat ocaziune a auzi doina prin Caransebeș și Lugoj și cari posed cunoștințele de lipsă în această direcțiune.

Călușerii.

Pentru ca petrecerea să fie mai moțată, după cum zicem noi Bănățenii, comitetul aranjator s'a îngrijit ca să surprinză publicul și cu călușerii. Acești păunași sprinteni, au fost 11 tineri din apropiata comună Topleț.

După concert intrând cu jocul „Bătuta” s'a format cercul în mijlocul salei cu vătavul între ei și începură a juca cu o tactică admirabilă cele 12 figuri, ca niște atleți. Sprinteni și voionici frumoși în costumele lor foarte frumoase, cu căciuli de astrăgan și cu pene de curcan, credeai că sunt tot atâți ostași de-a lui Mihaiu Viteazul de pe valea dela Călugăreni. Au stors prin jocul lor, mai cu seamă din partea străinilor de neamul nostru, cari au participat în număr foarte respectabil — admirațiunea și aplauze nesfârșite. Apoi se deschise șirul celorlalte jocuri, cari se începură cu Hora mare și frumoasă, care se părea că nu mai are sfârșit și care se învârtia mai mult de-a încâlcita, din cauza mulțimei jucătorilor, cari erau foarte veseli și înflăcărați. Chiar eu scriitorul acestor șire, care de 27 ani am trecut de 32 ani, nu m'am putut reține de a nu intra în Hora între d-na Vorovoreanu, spre a le purta în joc cu mare foc. Despre aplauzele neobținute în urma vioiciunii și dexterității mele, un mai amintesc, căci nici n'am reflectat; e de-ajuns că am jucat. Era că să joc și mai departe și cu altele, cari mă angajaseră, durere însă, că din cauza durerilor ivite într'o gheată, n'am putut a le satisface dorințelor și astfel constrâns am fost a face pentru mai departe pe cunctatorul. Am fost și cu aceasta prea satisfăcut, deși cu mult regret; mă împacam, însă cu mine, când îmi revocam în memorie cei 27 de ani, ce repede au trecut și, că la cei 32 de ani nu mai pot reînnoaște.

Au durat apoi jocurile tot unul după altul până dimineața; căci doară acum nopțile sunt mai scurte și ni-am gândit că: că se ne mai desbrăcăm, căci iar trebuie să ne îmbrăcăm pentru a merge la biserică și anume la

Liturghie.

Acest serviciu dumnezeesc, de 37 ani, de când mă aflu aici, nu s'a mai ținut în ziua a doua de Rusalii cu atâta pompă și evlavie. La altarul Domnului serviau pe lângă parohul nostru Dure, presbiterul Durac și profesorul preot Munteanu din Severin, apoi și diaconul episcopesc din Caransebeș Pavel Magdescu, jun, care, prin vocea lui metalică a ridicat pompa serviciului divin. Biserica era tixită încă la începutul serviciului, căci rezponzoriile le-au executat tot Doina cu o precizie și frumusețe nespūsă.

După finirea sf. liturghii am eșit cu litia, la care a urmat un public numărös, ce zeci de ani nu s'a mai văzut la atari ocaziuni solemne în comuna noastră.

Reîntorcând cu litia și finindu-se cu aceasta serviciul dumnezeesc, fiind amiazul, a plecat o parte însemnată la

Banchet.

la care am participat peste 100 persoane și la care voia bună din noaptea trecută s'a potențat. S'a mâncat și beut bine și s'a toastat și mai bine.

Seria toastelor a început-o preotul profesor Munteanu pentru orșoveni, obținând aplauze nesfârșite.

A urmat toastul avântat a drului I. Popovici, avocat ca președ. comit. aranjator, care prin cuvinte călduroase a mulțumit Doinei și în special conducătorului ei, pentru prețiosul concurs ce ni l-a dat pentru opera mare d'a putea picta lăcașul Domnului. Aplauze frenetice au ur-

mat mai vârtos când a făcut amintire numitul avocat despre fetița sa, care de prezent urmează cursurile în institutul doamnei Marinescu din T.-Severin.

D. avocat din Severin, Plavițu, prin toastul său elocvent și plin de vraj ni-a captivat, și cu deosebire prin promisiunea solemnă de a colecta dimpreună cu amabila domnișoară Vorvoreanu în favorul bisericii noastre, a făcut o impresie foarte plăcută și a fost aplaudat în mod frenetic.

S'a sculat apoi învățătorul nostru T. Hențu, și a toastat cu însuflețire mare în numele prezidiului comit. parohial „Doinei”, și conducătorului ei. A fost aplaudat cu mare însuflețire și sărutat din partea d-lui Paulianu.

D. Paulianu a toastat apoi cu o vervă oratorică pentru d. dr. Popovici și pentru învăț. T. Hențu.

Iar șirul toastelor l-a încheiat parohul nostru A. Dure în onoarea doamnelor și domnișoarelor, cari ca coriste au ridicat și format decorul Doinei. Au urmat frenetice și nesfârșite aplauze.

Cu aceste s'a încheiat banchetul și ni-am băgat în horă, care prefăcându-se în Brău, sub conducerea d-lui Dure, am ieșit în curtea bisericii, unde apoi cu o viociune românească am jucat până la 3 ore.

La 3 ore, întreaga societate cu „Doina” laolaltă, pentru eternizarea acestei zile memorabile ne-am pozat în curtea bisericii, ca prin aceasta să cimentăm dragostea și iubirea reciprocă cu frații noștri de dincolo. Aceste zile, pentru noi, orșovenii, în special, vor fi memorabile, căci așa zile ca cum a fost aceste 2 zile de Rusalii, noi, genunchiul acesta de oameni n'am mai avut, pentru că vitregitatea timpului, precum și alte împrejurări nefaste totdeauna ne-au stat în cale. Sperăm însă, că cu timpul se vor delătura și toate pe cale bună vor apuca.

După ce ne-am pozat, am pornit cu toții spre Dunăre, ca să petrecem pân' la vapor pe oaspetii și frații noștri mult iubiți.

Firește, că pân' acolo i-am petrecut tot cu muzica, așa dupăcum i-am primit, dar cu un public mult mai mare și mai românesc, care sosise de prin comunele învecinate din incidentul nedecii, ce s'a ținut tot atunci în curtea bisericii.

I-am petrecut tot jucând și cântând cu voce bună pân' la vapor, unde, după multe îmbrățișări și strângeri sdravene de mâni, au imbarcat vaporul, de unde renoindu-se salutările călduroase, prin un cântec inimos, luându-și adio, începu vaporul a aluneca spre mândrul Severin; iar noi, cei rămași pe malul Dunărei flusturând iar cu batistele și strigându-le „la revedere”, ne reînnoașterăm de nou în curtea bisericii, spre a continua jocul.

Atât rezultatul moral, cât și cel material au fost peste așteptare, căci cu concursul Doinei am încasat suma de 1107 cor.

Dorim și pe această cale Doinei prosperitate, iar dibaciului ei conducător I. St. Paulianu viață îndelungată cu sănătate imbelșugată!

Trăian Lugojanul.

INFORMAȚIUNI

Arad, 19 Iunie 1911.

Mersul vremii.

— Raportul institutului meteorologic —

Se așteaptă vreme caldă, cel mult în părțile vestice ale țării va fi amestecată cu ploii furtunoase.

Prognostic telegrafic: Căldură, la vest amestecată cu umezeală, furtuni. Temperatura sudică 24°1 C.

De-ale noastre.

O întrebare. Câtiva domni, între cari se zice, că ar fi și foști elevi ai mei, publică în nr. 122 al „Tribunei” o declarație, în care desaproabă procedura „fostului lor profesor” adecă a mea, de a confunda afacerile mele personale cu afacerile publice românești.

Cu toată modestia și plin de recunoștință față de iubiții mei elevi îmi iau îndrăzneala a-i ruga să binevoiască a-mi arăta și mie: cari afaceri ale mele personale le-am confundat eu vrodată cu afacerile publice românești? Căci eu despre lucrul acesta nu am absolut nici o cunoștință. Dacă se va putea constata așa ceva, primesc cu toată mulțumita lecția iubiților mei elevi.

Vasilie Goldiș.

Festivalul dela școala de fete din Arad. Eri Duminecă, la ora 4 d. a. corpul institutural al școlii diecezane civile de fete din Arad, a aranjat un festival de fine de an, în localul școlii. Programul festivalului a fost bine întocmit cu concursul apreciatului profesor de muzică și cor, d. Trifu Lugojan. În cele 5 bucăți, corul gingașelor fetițe a cântat în duo și trio, cu multă căldură puerilă și cu mult îndemn, excelând mai ales cu „Clopoței de Mai” o frumoasă arie de Mendelssohn.

S'a cântat la pian de către drăguțele fetițe Sabina Oprean, Felicia Bălan, Letiția Coțoiu, Ofelia Bălătescu, Maria Cure, Silvia Țăran, Alexandrina Muntean, Veturia Mladin, diverse dansuri românești, cunoscuta arie „Carnaval de Venise” și valsuri în cari a excelat cu „Echo” drăgălașa fetiță Maria Trăilă, care a executat valsul cu un brio neașteptat, culegând numeroase aplauze.

Între cor și pian au urmat declamațiuni începute cu un „Cântec” de Coșbuc, care a fost spus cu o suavă gingășie de către suava țigăncușă Hortensia Trăilescu. Deasemenea a declamat cu multă senzitivitate sufletească, simpatica fetiță Sabina Oprean, „Nunta în codru” frumoasa poezie a lui Coșbuc, care părea anume făcută pentru mica artistă, așa de frumos a spus-o. Aceeaș impresie ne-a lăsat și fetița Zena Mogoș cu expresia sa dulce și înduioșătoare, precum și fetița Marta Pincu.

Corpului profesoral al școlii în frunte cu d-nele directoare, îi revine toată lauda ce o merită distinctiv, pentru silința ce-și dă de a forma caracterele și a educa sufletele viitoarelor femei române.

După sfârșitul programului, păr. Romul Ciorogariu, însărcinat de P. S. Sa episcopul Ioan I. Papp, a ținut un discurs în care și-a exprimat mulțumirea sa pentru bunul mers moral al școlii, arătând, că cel material va fi îmbunătățit prin noua clădire a școlii. D-sa a adus prinosul său omagial marelui și iubitului nostru filantrop Vasile de Stroiescu, care veghiaza la cul-

Univ. med.

dr. VICTOR GRAUR

medic școlar calificat, profesor de igienă,
institut de dentică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22.

Etajul I., în fața pal. administrativ (comit.)

KILENYI C. és T^{sa}.

Arad, str. József főherceg 11, la globul vânăt.

Au sosit noutățile de primăvară.

Preț ieftin extraordinar.

Pănuri de haine femeiești, mătăsuri, delaine, zephyre, cartoane, mănuși, ciorapi pregătiți de penitențieri. Asortiment bogat de umbrele, pălării de paie pentru dame. Modele și decoruri se capătă cu preț foarte scăzut.

tura și înflorirea poporului nostru și care a știut să vindece atâtea răni sociale. D. Ciorogariu a înzistat asupra menirii femeii române, dând exemple plastice și convingătoare.

În urmă d-na directoare Octavia Ciuhandu a invitat publicul azistent să treacă în sălile în cari sunt expuse lucrul manual al tinerelor eleve. Cu toții am admirat variatele broderii, prea frumoasele umbreluțe cari sunt adevărate lucruri de artă.

Această mică expoziție a produs tuturor o mulțumire desăvârșită și mai cu seamă părinților, cari se simțiau fericiți și mândri de copilele lor.

Sfințirea bisericii din Șicula. Neobosit cum îl cunoaștem pe P. S. Sa episcopul Aradului, abia rentors, arăș a luat calea apostoliei adevărate, trecând Duminecă în frunța comună Șicula, ca să săvârșească cu solemnitate deosebită actul sfințirii bisericii renovate la stăruința harnicului preot Iustin Monția.

Intovărașit de către înalt P. C. Sa arhim. Aug. Hamsea, SS Lor diaconi Cornel Lazar, dr. Lazar Iacob și cetățul Ioan Cioară, P. S. Sa a plecat cu trenul de dimineață spre Boroșineu. Poposind trenul în gara dela Pâncota, P. S. Sa, păstorul iubit a fost întâmpinat de protopopul Georgia și advocații dr. S. Barbura și dr. T. Burdan cu câteva cuvinte călduroase de binevenit.

La Boroșineu de cu vreme s'a adunat mulțime de popor care aștepta cu vădită nerăbdare pe iubitul arhieru. Când a ntrat trenul în gară masa nenumărată a isbucnit într'un trăiască furtunos, ce s'a repetat făcându-și P. S. Sa apariția în ușa vagonului, iar când coborise pe peron a fost întâmpinat cu dragoste de fii credincioși al bisericii de veneratul bătrân G. Feier. Din partea administrației a vorbit protopretorele Geza Borsos. P. S. Sa impresionat de dragostea cu care e primit, răspunde binecuvântând pe popor și intelectuali, cari toți își ținură de datorie de a întâmpina pe P. S. Sa.

Plecuse apoi convoiul nesfârșit de trăsuri pe drumul împodobit cu ramuri la s. biserică — unde rosti P. S. Sa o rugăciune și cuvânt de încurajare și îndemnări practice.

La ora 8 urcând arhieru echipajul splendid al părintelui Iustin Monția, petrecut de întreg poporul a plecat la Șicula.

În Șicula a fost întâmpinat de comuna întreagă cu un entuziasm negrăit. Mic, mare a ieșit să vadă pe înalta dignitate bisericească și să-i strige din afunzimile inimei un sincer: *trăiască!*

La margine de sat oaspele așteptat a fost primit cu un foarte frumos și însuflețit discurs de cătră înflăcăratul naționalist, țăranel Avram Borcuța.

După răspunsul emoțional al P. S. Sale și ragul de bătrâni pornește, trecând prin poarta triumfală admirabil împodobită cu țesături românești de o indiscutabilă valoare artistică, spre biserică.

Așa din fuga cailor privită, totuș Șicula întreagă ni se înfățișează ca o comună curățică, în bunăstare, făcându-i cinste harnicului conducător păr. Iust. Monția.

Serviciul festiv al actului de sfințire este pontificat de P. S. Sa cu asistența a 12 conlirturgisători. O adâncă impresie a lăsat vorbirea și plină de frumseți a P. S. Sale.

După serviciul divin înălțător și neuitat pentru două generații de Șiculeni, s'a dat masa comună la părintele Iustin Monția. La masă au cuvântat păr. protopop Georgia pentru P. S. Sa, iar P. S. Sa pentru Suveran și popor. La 1/26 a plecat înapoi la Boroșineu sfârșindu-se astfel serbarea frumoasă.

Datoria de cronicari ne impune însă să notăm încă ceva. Atitudinea frumoasă a P. S. Sale, care la despărțire a apostrofat pe protopretore pentru asistența de jandarmi, întrebându-l, că cea păcătuț de i s'au ordonat jandarmii de gardă?

Excursie școlară. Din Brașov primim știrea, că Sâmbătă au pornit 32 studenți români și profesori din Brașov într'o călătorie de studii. Prima stație a fost Clujul, unde au stat de seara până dimineața la ora 1 și 13 minute. În Cluj au vizitat muzeele, bisericile românești, cetățuia etc. De aici au plecat la Oradea-mare. Excursionistii se află în dispoziția cea mai bună.

Dintre profesori sunt domnii: Nicolae Bogdan cu doamna, dr. Nicolae Stinghe cu doamna, Gheorghe Vătășan, dr. Iosif Blaga și dr. Horia Petra-Petrescu.

În săptămâna aceasta excursionistii vor merge la Pesta, iar de aici la Semlin Belgrad, Orșova, pasul Cazora, insula Adakaleh, Băile Erculane.

— Dorim excursionistilor călătorie plăcută și reîntoarcere în pace acasă.

Nou avocat în Ilia-Murășană Primim următorul anunț.

Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis *cancelaria advocațională* în Ilia-Murășană. Cu stimă: dr. Stefan Chiriloviciu, avocat.

Banul văduvei. Cetim în „Libertatea“: „Ne-a venit Mercuri în 14 Iunie, în redacție, un frate Român din popor, care e „brudar“ (luntraș) la trecătoare peste Murăș lângă Turdaș. E Lup Aron, care are în arândă trecerea și ce poate câștiga cu trecutul oamenilor și a trăsurilor, e a lui. Și iaca ce ne spuse fratele nostru Aron: Vă rog, domnilor să dați de știre prin foaie, că în Dumineca a doua după Rusalii, în ziua adunării populare dela Orăștie, ca să fac și eu după puterile mele un pic de ușurare poporului nostru din satele de peste Murăș, dela Uroi, Rapold, Bobalna și care mai trag la trecătoare mea, — îi trec în aceea zi spre oraș și 'napoi spre casă, de cinste! Nu voi lua obicinuita vamă dela frații mei Români, cari vin la adunare! Vie cât de mulți, cu căruțele ori pe jos, pe toți îi trec fără plată! A-tăta pot face și eu pentru neamul meu, atăta fac“...

Să trăești bade Lup Aron!

Logodnă. D-șoara Lucreția Feier (Brad) și d. Mateiu L. Cosma (Suciul de jos) logodiți. Felicitări.

Din patrie.

Doi oaspeți distinși a avut ieri capitala Ungariei. Unul clironomul României Alteja Sa Regală Ferdinand cu soția, celalalt a fost moștenitorul Bulgariei Boris. Ambii călătoresc la Londra să participe la grandioasele sărbări de încoronare ale regelui Britaniei mari.

Ucișorii lui Achim pe banca acuzaților. Azi s'a început judecarea celor doi frați Zsilinsky din Ciaba, cari au ucis în mod atât de crud pe fostul deputat țaran Andreiu Achim.

Procesul decurge înaintea curții cu jurați din Giula. Cererea avocatului văduvei lui Achim, ca să fie delegată o altă curte cu jurați a fost respinsă, deși s'a arătat în cerere destul de temeinic, că jurații din Giula sunt preocupăți, date fiind frecările dintre nădrăgari și țărani din aceste localități.

Față de proces lumea din jur poartă un deosebit interes și astfel mulți au grăbit să asiste la pertractare. Fiind însă sala mică în Giula numai puțini au putut fi admiși înlăuntru și dintre aceștia partea mai mare dame din loc. Cu văduva lui Achim au sosit din Ciaba vre-o 30 țărani îmbrăcați în negru, căroră însă președin-

tele nu le-a dat bilete. Cele două fiice ale lui Achim au primit bilet.

Interesant, că în actuala sesiune a juraților, majoritatea juraților o constituie astfel de oameni, cari priu nașterea ori ocupațiunea lor stau aproape de „domni“ de „nădrăgari“. La cererea apărătorului au fost excepționați toți țărani jurați din Ciaba.

Apărătorii sunt advocații: dr. Kenedi și dr. Keppich, iar din partea văduvei lui Achim dr. Fényes Samu.

Acuza o susține procurorul dr. Liszy.

După formalități au fost conduși în sală acuzații. Sunt foarte elegant îmbrăcați și agitația, ori cât ar voi să și-o ascundă, se observă din mișcările lor.

Mai întâi este interogat Zsilinsky Gábor, ucigașul lui Achim. Expune pe larg antecedentele faptului. Din expunerea lui reiese, că dâșii au premeditat fapta și cu toată întortochiarea din partea lui, se vadește, că sunt culpabili.

Scoatem aici numai unele momente, cari ne arată, că au mers în aceea dimineață cu gânduri rele la Achim. Astfel contrazicerile lui Gábor, că a purtat la sine numai un bețișor, pe când într'adevăr a avut un baston gros, încât președintele s'a văzut silit să observe, că nu este datină la tineri să poarte astfel d. bâte.

La întrebarea, că pentru ce purtat în buzunar o cnută pentru câni, dâșul răspunde, că de aceea, ca să-și facă loc printre oameni, pe cari i-ar întâlni în cale. Și aici i-se observă din partea președintelui, că nici aceasta nu este obicei, ci cel mult se insultă prin cnută oamenii.

Mai târziu iese la iveală și aceea, că Gábor a împrumutat revolverul dela un prieten al său, al cărui nume însă l-a tănuț, ca să nu-i facă vr'o neplăcere. Și aceasta a negat-o acuzatul. Fasiunea celuilalt Zsilinsky e de puțină însemnătate și culminează în aceea, că ei nu s'ar fi sfătuit asupra acestei ataceri.

Vor fi ascultați mai mulți martori, cari să dovedească, că Achim a fost un om dur și că înarmarea tinerilor să fie justificată.

Desbaterea se continuă mâne.

Dela frați

Sănătatea M. S. Regelui. Starea M. S. Regelui e cât se poate de satisfăcătoare.

M. Sa, cum a ajuns la Sinaia, a început să viziteze încăperile castelului Peleş, spre a lua cunoștință de transformările făcute,

Se poate spune, că M. S. Regele e azi pe deplin însănătoșit.

Prelungirea amnistiei dezertorilor și nesupușilor. M. S. Regele Carol a prelungit până la 30 Septembrie 1911 termenul pentru înapoierea la căminele lor sau la corpurile de trupă respectivă a dezertorilor și nesupușilor amnistiați pe ziua de 7 Aprilie 1910.

Atențiune! Din cauza aglomerării magazinului meu — bijuteriile admirabile, obiectele de argint și ceasurile excelente de buzunar, de spre cari oricine se poate convinge, le vând cu prețuri foarte scăzute.

Obiectele de argint de China le vând cu prețurile originale.

Mare asortiment de ochelari excelenți, zwickeri și lornete.

Cu stimă

Weinberger Ferencz

Arad, bulevardul Andrássy nr. 20

INCZÉDY ÁKOS

stoler, atelier pentru aranjarea odăilor

Arad, strada gróf Károlyi Gyula Nr-ul 10 (casa proprie).

Aranjază și servește cu planuri de aranjament pentru odăi și prăvălii. Totfelul de planuri se execută gratuit. Se află stabil înmagazinate cele mai escelente mobile.

x Rostul medicamentelor în contra vâenei de aur (emoroid) este să sisteze cauza constipațiunei, acestei boale neplăcute. Experiențele câștigate în spitalul general din Viena dovedesc că „Apa amară naturală Franz Iosef“ (Ferencz József), deja în decurs de câteva ore produce un scaun moale și cu toate ocaziunile alină durerile. Se capătă în prăvăliile de apă minerilă și în apotece.

x **A apărut:** Elemi népiskola értesítő könyvecske — Aviz școlar pentru școlile populare primare.

Se află de vânzare la Librăria diecezană din Arad. Prețul unui exemplar 30 fil, + 10 fil, porto.

Rubrica de șach

sub conducerea maestrului **Gheorghe Marco.**

La problema 7 și 8.

Intenționat am ales aceste două probleme, caracteristice pentru autorul lor S. Loyd, mai complicate decât cele precedente și în același timp foarte instructive pentru șachiști. Cei avansați găsesc prilej a recunoaște punctul decisiv în situațiuni mai puțin transparente, iar în general, a înțelege momentan valoarea fiecărei poziții și a nu lăsa neexploatat nici un avantaj. Incepătorii, chiar și dacă nu isbutesc, învață principiul a nu se lăsa seduși de aparență și a cumpăni bine toate șansele adversarului. Despre eroarea în care a ajuns un șahist-maestru cu problema 7-a am scris în numărul din urmă (112). A 8-a este și mai interesantă: dinadins, problema pare a avea mai multe deslegări. Spre exemplu alb mută Te 6—e 3 și în câteva cazuri, învinge într'adevăr după 3 mișcări; asemenea cu Tf 2—f 3.*) Dar nici la șah nu e permis a presupune că adversarul e mai puțin înțelept decât noi și că el de dragul nostru va lăsa neobservată scăparea ce i-se oferă. De aceea numai atunci putem zice că am deslegat o problemă când contrarul e învins după toate mișcărilor posibile.

Pentru a obicinui pe cetitorii noștri să urmeze un pas, să gândească o idee până la sfârșit, și noi în deslegările problemelor ce publicăm nu ne mulțumim cu pasul prim, ci jucăm jocul până la capăt cu toate variațiile.

Soluții au dat din Viena, domnii: dr. C. Mândrilă; stud. med. Victor Groza, N. Laza; Enea Isac și Gheorghe Pridie (7) stud. la drept; stud. med. Ionel Florescu, Ighiu.

Deslegarea problemei 7 (cu întregirea din Nrul 112).

1. Db6×c6 (amenință Dc6—e8+).

*) Incercarea cu Da 5×c 3+ nu e bună nici ca exemplu: problema ar fi prea ușoară, deci fără rost, astfel; iar negru n'are decât să mute calul g 6 și ne-a încălțit întreg planul strategic.

- a) 1. f6—f5 2. Dc6—d7! Re5—f6 3. De7×d6
Re5—d5 3. Dd7×f5
Re5—e4 3. Dd7—e6
Dd4×c3 3. Dd7×d6
Cf3—g5 3. Fc3×d4
b) 1. Re5—f5 2. Fg2—h3+ Rf5—e5 3. Ca5—c4
Rf5—g6 3. Dc6—e8
c) 1. Re5—e6 2. Dc6—e8+ Re6—d5 3. Tb4—b5
Re6—f5 3. Fg2—h3
d) 1. d6—d5 2. Dc6—d7 f6—f5 3. Dd7—e7

Dacă n'ar fi pionul negru c6, problema ar avea încă soluțiunea

1. Db6—b5+.

Deslegarea problemei 8.

1. Te6—e1 (amenință 2. Cd1—e3+ Rc4—b3
3. Te1×b1 mat.)

a) 1. d2×e1D 2. Cc8—d6+ Rc4—b3 3. Fh1—d5
Rc4 altcum 3. Da5—d5

b) 1. Tb1—b2 2. Cd1—e3+ Rc4—b3 3. Fh1—d5
Rc4 altcum 3. Da5—d5

c) 1. Tb1—b3 2. Cd1—e3+ R 3. Da5—d5

d) 1. Tb1—b4? 2. Da5—d5 mat

e) 1. Tb1—b5? 2. Da5×c3 mat

f) 1. Tb1—b6+ 2. Cc8×b6+ Rc4—b3 3. Da5—a4
Rc4 altunde 3. Da5—d5

g) 1. Tb1—c1 2. Da5—a4+ Rc4—c5 3. b6—b7
Rc4—d3 3. Te1—e3

h) 1. Tb1×d1 2. Da5—a4+ Rc4—c5 3. b6—b7
Rc4—d3 3. Tf2—f3

i) 1. c3—c2 2. Fh1—d5+ Rc4—d4 3. Tf2×d2

j) 1. Fa8×c6 2. Da5×c3+ Rc4—d4 3. Fh1×c6

k) 1. f5—f4 2. Te1—e4 Roriunde 3. D×c3
(ori a4)

l) 1. Ca1—c2 2. Cc8—d6+ Roriunde 3. Da5×c3
(ori b3)

m) 1. Rc4—d3? 2. Da5×c3 mat

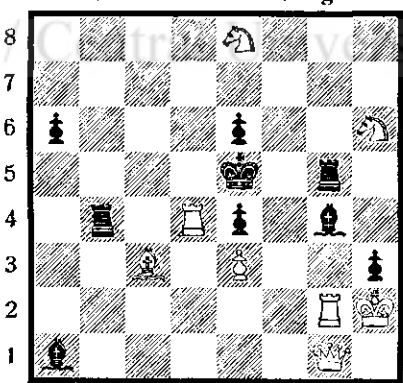
n) 1. Cg6—e7 2. Tf2—f4+ Rc4—b3 4. Da5—a4
Rc4—d3 3. Da5×c3
2. Sd1—c3+ Rc4—b3 3. Te1×b1
R altcum 3. Da5—d4

Problema 11

Dc Mendes de Maraes Filho

(Premiată cu premiul I, la turnirul XIV la „Western Daily Mercury“ 1911).

a b c d e f g h

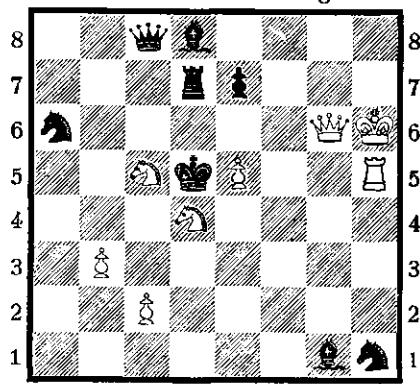
Mat în 2 trăsături.

Problema 12

De A. W. Daniel.

(Premiată cu premiul II, la același turnir ca 11)

a b c d e f g h

Mat în 2 trăsături.

POȘTA REDACȚIEI

Sirach. Nu se poate publica. E prea vag.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

M. Pontoș Pál. Pe lângă suma de 2 cor. 40 fil. primită azi vă rugăm a ne trimite 1 cor. 50 fil. în care caz sunteți achitat până cu datul de azi. În viitor vă trimitem numărul poporal.

Redactor responsabil: Atanasiu Halmăgian.

La Librăria diecezană, Arad

se află de vânzare următoarele cărți literare:

- Emil Grigorovița, Cum a fost odată, schițe din Bucovina cu 84 ilustrații în text 2'80
Emil Grigorovița, Peatra muierii, roman istoric 1'—
Merimée Pr. Don Jnan, trad. de S. Nădejde —30
Ciocârlan I., Inimă de mamă . . . —30
Tailler Em., Succesul în viață . . . —30
Al. Dumas, Tatăl, Măestrul Adam Calabrezul —30
Shakespeare W. „Regele Lear“ tragedie în 5 acte și 25 tablouri . . . —45
Eftimiu Victor, Înșirate Mărgărite. Poem feeric . . . 2'—
Gorki M., Mama, roman . . . 1'50
Payot I., Educația voinței . . . 2'—
Mikszath C., Cavalerii . . . —30
Jules Payot Educația vinței . . . 2'—
Tăslăuanu C. Oct. Informații literare culturale 1903—1911 . . . 2'—
Iorga N. Studiu și documente cu privire la Istoria Românilor vol. XIX. . . . 3'—

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL“.

HONORÉ de BALZAC

Un capo d'operă necunoscut

Traducere de Jean Antohi

(3) (Urmare)

— Iată ceva ce nu-i rău pentru un începător, zise ciudatul personaj care vorbea atât de înfocat. Văd că se poate vorbi despre pictură cu tine. Nu-ți găsesc vină că ai admirat sfânta lui Porbus. E un capo-d'operă pentru toată lumea și numai cunoscătorii celor mai profunde tainice lucrări ale artei, pot descoperi în ce păcătuiește. Inșă pentrucă tu ești vrednic de învățătură și capabil să înțelegi, vreau să te fac să vezi ce puțin lucru ar trebui spre a desăvârși această operă. Fi numai ochi și atenție, o asemenea ocazie, poate nu ți se va mai prezenta vreodată. Unde ți-i paleta, Porbus?

Porbus se duse să caute paleta și penelurile. Bătrânul își suflecă mânecile cu grăbire, își trecu degetul cel mare prin paleta împetrită și încărcată cu culori pe care i-o întinse Porbus; îi smulse mai mult decât i-le luă din mâini un mănunchiu de penele de toate mărimile și barba sa ascuțită se mișca repede din cauza mișcărilor puțin smuncite și cari arătau pasiunea cu care începuse să lucreze. Incărcân-

du-și mereu penelul cu culoare, el mormăia: — Iată culori bune de aruncat pe fereastră împreună cu acela care le-a făcut; sunt atât de crude și false încât te scot din sărite; cum să pictezi cu astfel de culori? Apoi muia cu iuteală vârful penelului în fel de fel de culori că le parcurgea câte odată dela un capăt la celalt, mai repede decât un organist dela catedrală ar parcurge clapele clavierului cântând *O Filii* la Paști.

Porbus și Poustin stăteau nemișcați, unul deoparte și altul de alta a pânzei cufundați într-o contemplare adâncă.

— Vezi tinere, începu bătrânul fără a se întoarce, vezi cum cu trei sau patru atingeri de penel și cu un lac albăstriu putem face să se miște aerul împrejurul capului acestei biete sfinte care se înădușea și se știa pierdută în această atmosferă greoaie. Ia te uită la draperia aceasta cum fâlfăie acum și cum se cunoaște că adierea o ridică. Mai înainte părea o pânză crocmolită și prinsă cu bolduri. Observi cum luciul — pe care i-l-am dat acum pe piept — redă exact, mlădioșia pielii de fată tânără și cum tonul amestecat de roș-brun și galben-închis încălzește răceala acestei umbre mari, unde sângele se sleia în loc să curgă. Tinere, tinere, ce-ți arăt eu acum nici un maestru n'ar putea să te învețe. Singur Mabus știa secretul de a da viață portretelor. Mabus n'a avut decât un singur elev, pe mine. Eu nu am nici unul și sunt bătrân. Tu ești destul de inteligent să ghicești restul, pentrucă ți-l las să-l întrezărești.

Vorbind într'una, ciudatul bătrân atingea cu penelul în toate părțile tabloului: ici două aruncături de penel, colo una, așa de nimerit, încât s'ar fi zis, că e un nou tablou — însă scaldat în lumină.

El lucra cu o înflăcărare atât de pasionată încât sudoarea era broboane pe fruntea-i descoperită; lucra așa de repede, cu mișcări scurte atât de grăbite, atât de smuncite, încât tânărului Poussin îi părea, că ar exista în corpul acestui om un demon, care lucra prin mâinile lui, luându-le în chip fantastic contra voinței lui. Sclipirea supranaturală a ochilor, convulsunile ce păreau efectul unei rezistențe, dădeau acestei idei o aparență de adevăr, ce trebuia să aibă efect asupra unei imaginații tinere.

Bătrânul lucra, zicând: „—Hm! Hm! iată cum se întinde culoarea, tinere! Haideți, trăsături de penel, faceți-mi să înroșesc acest ton ca de ghiață. Inainte! Pam! Pam! zicea el, netezind părțile unde zărea vreun defect de viață, făcând să dispară prin câteva pete de culoare diferențele de temperament și restabilind unitatea de ton, pe care trebuia să o aibă o înflăcărată Egipteană.

— Vezi, tinere, n'are valoare decât ultima trăsătură de penel. Porbus a dat o sută, eu nu dau decât una. Nimeni nu vrea să știe ce am pus noi de desupt, să știi dela mine asta!

În sfârșit acest demon se opri și întorcându-se către Porbus și Pousin, cari erau muți de admirație, le spuse:

Agârbiceanu I. Două iubiri	2—
„ „ In clasa cultă.	1'80
Ghibu I. Ziaristica bisericească la Români	2—
Golescu Const.: Insemnările călătoriei mele	3—
făcută în anul 1824, 1825—1826 . . .	3—
Viora din Bihor, Viorele, schițe și nuvele.	2—
Stavri A. Luminișuri, poezii	2—
Pestalozzi H. Leonar și Ghertruda, o carte	
pentru popor tradusă în românește și	
însoțită de o introducere de Ion A. Ră-	
dulescu-Pogoneanu	3'50
Poe Edgar, Ingropat de viu	—10
Martig. Em. Psihologia pedagogică . . .	3'50
Tschudi Clara: „Tineretea Mariei Antoaneta	—30
Boteni I.: „Drumuri“	—30
Mosoch Sacher: „Buni și răi, gazetarii“ .	—30
Anghel D., Povestea celor năcăjiți. Fantazii	
și portrete	—30
Sadovean Pevestiri din războiu ediția II. .	2—
„ Floare ofilită ed. II.	2—
„ Apa morților roman, ...	2—
Henrich Ibsen Poesii trad. de Iosif și Anghel	2—
Mironescu Dr. Th. Cura de slăbit și de	
îngrășat	—30
Flamarion C. Urania vol. I și II à	—30
Wilde Oscar Pescarul și sufletul său trad.	
de Anghel.	—30
Dr. Ghibu On. Cercetări privitoare la	
situația învățământului nostru primar. .	1—
Agârbiceanu I. In întuneric.	2—
Gârleanu Em. Din lumea celor cari nuvântă	2—
Dr. Iacob, Căsătoria a doua a preoților,	
chestiune de drept canonic	1—
Shakespeare W. Regele Lear, tragedie în	
5 acte și 25 tablouri	—45
Bertolazzi C., Zile de sărbătoare, comedie	
în 5 acte	—40
Marosch S. Creditorii	—30
Chanteaubriand, Atala	—30
Albumul armatei române 27 tablouri frumos	
lucrate în mai multe colori în mărime de	
42/52	Cor. 15—
Album, Amintiri din Războiul indepen-	
dentei 1877—1878	Cor. 2'50
Agârbiceanu I.: „In întuneric“, nuvele . .	2—
Luncianu M.: „In sărbători“ nuvele . . .	1.50
Baltag Radu: „Feciorul“ nuvele	1.50
Hai să rădem, Almanahul revistei literare	
Minerva	1—
Album. Amintiri din România, cu oca-	
ziunea jubileului de 40 ani de	
Domnie a M. S. Regelui Carol I.	
în 18 tablouri colorate	Cor. 3—
Sadoveanu M. Apa morților, roman . . .	2—
„ „ Soimii	2—
„ „ Povestiri de seară	2—

Pop, V. Iubirea e biruitoare	2—
Sandu Aldea C. Ape mari	2—
Dulfu P. Povești și cântece	1'50
Gorkii M. Parvenții	1.50
Plus de fiecare câte 10—20 fil. pentru porto	
postal.	

In cancelaria lui Dr. **Aurel Nyilvan** avocat, Șomcuta-mare, află aplicare imediat un

candidat de avocat cu praxă

pe lângă condițiuni favorabile.

Caut un candidat de avocat român cu praxă

pe lângă condițiuni favorabile.

Postul e a se ocupa în 15 August. Practica și condițiunile sunt a se comunica direct lui Dr. **Lucian Georgievici** avocat Temes-Rékás,

„Timișiana“

— institut de credit și economii în Timișoara. —

Concurs.

Se publică concurs pentru 2 practicanți la institutul de credit și economii »TIMIȘIANA«, cu salariu anual de Cor. 1000. Plătibil în rate lunare anticipative.

Recerințele sunt: absolvarea unei școli superioare de comerț cu examen de maturitate și cunoașterea în vorbire și în scris a limbilor română, maghiară și germană.

Ofertele sunt a se adresa până la **1 August a. c.** direcțiunii institutului, iar posturile se ocupă imediat după alegere.

Timișoara, la 17 Iunie 1911.

Direcțiunea.

— Încă asta nu-i, ca „Frumoasa Cărcotașă“ și cu toate astea s'ar putea pune numele în josul unei asemenea opere. Da, eu l-ași iscăli, adăogă el sculându-se ca să ia o oglindă în care se privi. Acum, să mergem să prânzim. Veniți amândoi la mine acasă; am jambon afumat, vin bun! He! He! cu toată greutatea timpurilor, noi vom vorbi despre pictură. Suntem în stare! Iată un băet bun — care e viori — zise el, lovind pe umăr pe Nicolas Poussin.

Observând atunci sărăcăcioasa manta a Normandului, el scoase dela brâu o pungă de piele, o scotori luă două piese de aur și arătându-le îi spuse: — Iți cumpăr desenul!

— Ia! zise Porbus lui Poussin văzându-l că tresare și se înroșește — căci acest tânăr avea rușinea săracului. Haide, ia! el are în pungă atât cât ar putea răscumpăra doi regi.

Toți trei scoborâră din atelier și merseră — convorbind despre artă — până ajunge la o casă frumoasă de lemn, situată aproape de podul Sf. Mihail și a cărei ornamente, ciocan, pervazurile ferestrelor, arabescuri, minunată pe Poussin. Viitorul pictor, se găsi deodată într'o sală joasă, înaintea unui foc bun, lângă o masă încărcată cu bucate gustoase și printr'un noroc ne mai auzit, în tovărășia a doi mari artiști, plin de bunătațe.

— Tinere, îi zise Porbus văzându-l uimit, înaintea unui tablou, nu privi mult acea pânză căci te vei descuraja.

Era Adam, pe care-l făcuse Mabuse ca să scape din închisoare, unde-l ținură — multă vreme — datornicii lui. Acest portret, era într'a-

devăr de un atât de mare realism, încât Nicolas Poussin, începu din acest moment să priceapă adevăratul înțeles, al vorbelor confuze, zise de bătrân. Acesta, privea tabloul cu un aer de satisfacție, însă fără entuziasm, părănd a zice:

— „Pot face mai bine!“

— E viața, zise el, sârmanul maestru s'a întrecut pe sine însuși; însă lipsește puțin din realitate — în fondul portretului. Omul trăește, se ridică, vine spre noi; însă aerul, cerul, vântul — pe care-l respirăm, îl vedem și simțim lipsesc. Pe urmă acolo, nu-i de cât un om! Ori, singurul om care a eșit cel dintâi din mâinele lui Dumnezeu trebuia să aibă ceva dumnezeesc — ce lipsește. Singur Mabuse spunea aceste lucru cu ciudă, când nu era beat.

Poussin privea când pe bătrân când pe Porbus cu o vădită curiositate. El se apropie de acest din urmă, ca și cum ar fi vrut să-l întrebe de numele gazdei, dar pictorul duse degetul la gură — cu un aer misterios și tânărul — deși foarte curios să afle — tăcu, nădăjduind că mai curând sau mai târziu — vre-o vorbă are să-l facă să ghicească numele gazdei, a cărei bogăție și talent erau îndeajuns adevărate prin respectul pe care Porbus îl arăta și prin lucrurile minunate ce erau îngrămădite în acea sală.

(Va urma)

În atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică împreună cu **becuri**, execută și furnisează prompt sub cele mai favorabile condiții de plătire.

Koch Dániel

Intreprindere de instalarea sonerilor și telefonului

Arad, str. Deák-Ferenz Nr. 42.

Cumpăr

sau dau în schimb pentru alte obiecte:

Recipise de amanet,

aur, argint zdrobit și bijuterii,

Deutsch Izidor,
orologier și bijutier.

Arad, str. Weitzer János.
(Palatul Minorităților).

Magazinul de croloage și bijuterii cel mai mare din Arad. Cea mai ieftină sursă de cumpărat. **Telefon 438.**

Ziffer Sándor

Intreprindere de mașini de scris
Arad, strada Forray, palatul contelui Hunyady.

Unicul vânzător al mașinilor cu renume universal

Underwood Visible,

se pot scrie deodată 15—20 exemplare; soliditatea lor e neîntrecută; provăzute cu litere românești după plac, se pot primi pentru probă și recomandare **fără taxă.**

Primesc și pentru jurul Aradului întocmirea mașinilor în cursul anului întreg și sub îngrijirea mea de specialist, mașinele vor funcționa regulat.

Curs permanent pentru stenografie și contabilitate la mașină.

Mare magazin de aparținente de cea mai bună calitate.

Local de întâlnire

al

industrișilor și burghezilor din provincie
este în Arad

ospătăria și hotelul

din strada **Boczkó,**

ce poartă numirea

„bou roșu“

In localurile sale plăcute stau la dispoziția oaspeților **mâncări gustoase și vinuri escelente din podgorie.** Serviciu atent și prețuri ieftine. Odăi curate, mobilate elegant dela 60 cruceri în sus.

Francisc Draskovits, ospătar.

Grill Károly

lăcătuș-tehnic, mașinist.
Világos (Casa proprie.)

Primește orice comandă de specialitate, d. e.: părți trebuincioase la edificii, garduri de fier și gratii de morminte. Cuptoare, modelul cel mai nou de cea mai frumoasă și cea mai bună execuție. Cumpene, greutate și mașini economice. — Stropitoare de vie se capătă și se reparază cu pricepere. Cu plăcere dau planuri și proiect de spese.

Grill Károly

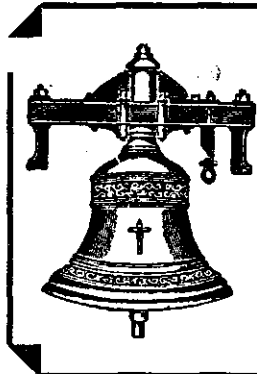
lăcătuș-tehnic, mașinist.
Világos (Casa proprie.)

Frideric Hönig

Arad, strada Rákoczi nr. 11 — 28.

turnătorie, fabrică de
clopote și metal, aran-
jată pe motor de vapor
Fondat la 1840.

— Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat. —

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiaș tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se pot învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

?! Vrei să ajungi milionar ?!

Atunci nu întârzia a cumpăra cel puțin un loz două dela Banca „HIPOTECARĂ UNGARĂ“, cari de prezent sunt cele mai de valoare și cele mai căutate, fiind garantate din partea visteriei statului!!

6 trageri anual!

Tot lozul trebuie să se tragă și să câștige.

Necondiționat! Cele mai mari șanse de câștig!

Iată câștigurile principale: Cor. UN MILION, apoi Cor. 500.000, 300.000, 100.000 2 de 75.000, 50.000, 30.000, 3 de 10.000 și nenumărate câștiguri mai mici, cari ies în fiecare an la sorți!

Grăbiți cu comandele, căci tragerea viitoare va fi deja

în 25 Iunie a. c.

Pentru a înlesni cumpărarea acestor lozuri oricui, le vindem și pe rate lunare și anume de prezent pe: 33 rate lunare de câte 6 cor.

Deja după achitarea ratei prime participă fiecare cumpărător la joc, iar câștigul este în întregime al lui. Cu plăcere trimitem oricui prospectul cu explicările necesare. Binevoii a ne trimitte adresa. Abonamentul listei de trageri e 2 cor.

Notăm cu ocaziunea aceasta, că la ultima tragere a lozurilor dela institutul »Pesti Hazai« din 5 Iunie a. c. câștigul principal de 200.000 cor. a picat pe Seria 5210 și Nrul 29, iar al doilea de 25.000 cor. pe Seria 5559 și Nrul 26.

Cu deosebită stimă:

ÜSTREDNÁ BANKA ÚC. SPOL., Bpest V., Sas-u. 24.

TIPOGRAFIA DIECEZANĂ

ARAD, STR. BATTYANYI 2.

Asortată fiind cu cel mai variu și mai modern material pentru lucrări ce ating arta tipografică, se recomandă a execută tot felul de tipărituri ca: Documente, liste de escompt percepțiuni și eroğațiuni, invitări pentru petreceri.

MAGAZIN IEFTIN

MAUTNER R.

! Ieftinătate generală surprinzătoare.

Cumpărând o cantitate mai mare de mărfuri am ocaziune a pune la dispoziția Onor. public, cu prețuri uimitor de scăzute: pânzeturii, canafas (pânză lustrasă), delin de spălat, delin francez, Batist de mătase, zephir englez, albituri, șervete, fețe de masă, covoare, perdele, acoperitoare de pat, etc., orice obiecte din acest resort. Mulțime de stoffe și costume engleze cu jumătate de preț se capătă la magazinul ieftin al lui

MAUTNER R., Arad, str. Hunyadi Nr. 1. — Prăvălia e deschisă a. m. dela 8—12, p. m. dela 1¹/₂—7 eor-

Au sosit cele mai frumoase și mai noi
ghete de primăvară și vară.

Ghetele de bărbați și dame Salamander

cu renume mondial,
se capătă în colorile galbină
și neagră cu
16 coroane 50 fl.
esclusiv la mine.

WEINBERGER JÁNOS
prăvălia de ghete de rangul I-u.
Arad, piața Andrassy nr. 20.
Comandă din provincă se execută în aceeași zi

25 (11)

Prima fabrică de
maccaroane și aluat în Ardeal

fii lui Jacob Uhl

proprietarii primei mori cu sul din Orlat
Sibiu—Nagyszeben, str. Șaguna 17.

Filiale: Saggasse nr. 30, Jungerwaldstrasse nr. 3.

Își recomandă macaroanele și alte fabri-
cate de aluat recunoscute ca excelente.

LIBRĂRIA DIECEZANĂ

Arad, Strada Deák-Ferencz Nr. 33—34.

Are în depozit următoarele cărți literare:

Adam I., Constanța pitorească	2.—	Candrea-Densușianu-Speranță, Graiul nostru 2 vol.	6 50	Negruzzi, Cărlanii, Muza dela Burdu- jani, Corantina	1.—
Anghel-Iosif, Caleidoscopul lui Mirea 2 vol. à	1 50	Candrea, Prolecrele la români	2.—	Nicolaescu-Stoinescu, Calauza stupar. Pamfle. Graiul vremurilor	3.— 2.—
Alexandrescu D., Cunoașterea boalelor la animale și vindecarea lor cu mai multe figuri în text	2 50	Dragoslav I., La han la trei ulcele	1 50	Popovici Dr. I., Dialectele române	4 80
Anghel-Iosif, Cireșul lui Lucullus	1 50	Dobrescu N., Istoria bisericii române din oltenia în timpul ocup. austriei	4.—	» Poezii pop. române	1 80
Andersen C. H., Mărgăritare, povestiri traduse de Vlăduță	1 50	Dauș L., Dușmanii neamului	2 50	Popovici C. A., Național. sau democr.	2.—
Alexandri, Fântâna blânduziei, piesă în 3 acturi	1 50	Gorun I., Taina a șasa	1 50	Rădulescu-Pogoneanu, Studii	2.—
— Ovidiu, Dramă în 5 acte	1 50	Gorki M., Mama, roman	1 50	Sienkewicz H., Prin foc și sabie, 3 vol.	4 80
Basarabescu I. A., Vulturii, schițe și nov.	1 50	Ettinger D. E., Sfaturi către mame	1 50	» Fără credință	3.—
Beldiceanu N. N., Chipuri dela Mahala — Taina	1 50	Eftimiu V., Înșirate mărgărite	2.—	Tzigara Al. Samurcaș, Muzeul nea- mului românesc	1 50
Boteni-Ionescu, Din satul nostru	1 50	Hodos Z., Poșta bună, carte de bucate	3.—	» Arta în România	4.—
Björnson Björ., Veselul ștrengar	1 50	Holban A., Oameni celebri din atichitate	3 50		
Babeș și Oceanu P., Capra (vaca să- racului) studiu biologic, igienic și economic	1 50	Iorga N., Istoria românilor	3.—		
Bănescu N., Un capitol din istoria mănăstirii neamțului	1.—	» Gânduri și sfaturi	1 50		
Baronzi G., Poesii alese 1828—96	1 75	— Istoria lumii	3.—		
Bianu Dr. V., Doctorul de casă sau dicționarul sănătății	14.—	Ibrăileanu G., Spiritul cretic în cultura românească	2.—		
Becescu Gh., Silvan în fața morții, nov.	1 80	— Scriitori și curente	2.—		
Caraivan V., Basme și legende străine	1 75	Ibsen K., Nora sau casa de păpuși	1.—		
Cazaban Al., Chipuri și suflete	1 50	Iorga N., Constatări istorice cu privire la viața agrară a românilor	1 50		
Cuza A. C., Naționalitatea în artă	1 50	» Herodot	5.—		
Cugler-Poni, Poesii	4.—	» Istoria armatei românești	2 50		
Corbu I., Noua teorie cosmogonică	1 40	Iosif O. St., Poezii	2 50		
Cristescu Gl., Dor de primăvară, ver- suri pentru copii cu ilustrații	1.—	Kuhne L., Noua știință de vindecare, vindecarea fără doctorii și operații	4.—		
— Carte pentru copii cu icoane	1 20	Loti Pierre, Pescar de Islanda	1 50		
Coșbuc Gh., Balade și idile	3.—	Lagerlöf S., Legendele lui Isus Hristos, trad. de Ciotori	1.—		
» Fire de tort	2 50	Macedonski Al., Cartea de aur	5.—		
» Ziarul unui perde vară	— 80	Mantegazza, Arta de a se însura	1 50		
» Războiul p. neatârnavare	1.—	Metropolitul Andreiu baron de Șaguna	7 50		
» Povestea unei coroane de oțel	1 50	Maeterlinck M., Viața albinelor	3.—		
» Sacontala	5.—	Mera I. T., Din lumea basmelor	3 50		
» Aeneis	2 50	Pitiș Ec., Poezii	1 50		
» Versuri și proză	— 70	Payot I., Educația voinței	2.—		
» Valuri alinate	1 50	Coatu Gr., Din viața țărănească	1 50		
Carmen Sylva, Insurat	1.—	Dumbravă B., Haiducul	2.—		
— Povestile Peleşului	— 95	Dostoievsky T., Crimă și pedeapsă 2 vol.	6 50		
— Povestile unei regine	1.—	Freitag G., Dare și avere, 2 vol.	6 50		
		Hétrat B. I., Aevea	2 50		
		Nădejde S., Patimi, roman	2.—		
		» Robia banului, roman	2.—		
		» Din lume pentru lume	2.—		
		Negri C., Versuri, proză și scrisori	1 50		

Cărți pedagogice:

Aslan, Lecțiuni de pedagogie	5.—
Buțureanu V. C., Curente pedagogice	1 75
Borgovan Gr. V., Istoria pedagogiei	3.—
Constantinescu, Curs teoretic și practic de pedagogie și metodologie	6.—
Conta-Kernbach, Elemente de pedag. » » » metod.	4.— 3.—
Costescu - Dima - Grigorescu - Popescu, Metodica gramaticii, aritmeticii și geometriei	6.—
Compayre Gabr. Herbart și Educația prin instrucțiune	— 60
Costescu, Metodica matematicii	5.—
» » limbei române	5.—
» » Istoriei și geografiei	7.—
Cioflan C. P., Ideile lui John Locke asupra educației	4.—
Culea D. Ap., Invățământul d. natură	3 50
Kiritzescu St., Cestiumi de educație și didactică experimentală	2 50
» Cestiumi de psihologie	2.—
Găvănescu I., Istoria pedagogiei, 3 vol.	15.—
» Ideile pedag. ale lui Locke	1 25
» Pedagogia generală	1 50
» Elemente de psihologie	4 80
Locke I., Câteva idei asupra educației, 2 vol.	5.—
Matthias D. A., Pedagogia practică	4.—
Martig Em., Psihologia pedagogică	3 50
Pestalozzi H., Leonard și Ghertruda	3 50
» Cum își învață Gertruda copii	1 50
Ufer Chr., Introd. în pedag. lui Herbart	1.—